

Toekomst Nederlandse fokkerij

Wat is het effect van de afschaffing van de landbouwregeling op de Nederlandse fokkerij?

Britt Bruggeman

01-06-2018

4BP

Afstudeeronderzoek

*Wat is het effect van de afschaffing van de landbouwregeling
op de Nederlandse Fokkerij?*

Auteur: Britt Bruggeman

Opleiding: Hippische bedrijfskunde

Major: Bedrijfskunde

Plaats en datum: Nunspeet, 1 juni 2018

Afstudeerdocent: M. van Leeuwen

DISCLAIMER

Dit rapport is gemaakt door een student van Aeres Hogeschool als onderdeel van zijn/haar opleiding. Het is géén officiële publicatie van Aeres Hogeschool. Dit rapport geeft niet de visie of mening van Aeres Hogeschool weer. Aeres Hogeschool aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor enige schade voortvloeiend uit het gebruik van de inhoud van dit rapport.

Voorwoord

Dit afstudeerwerkstuk is uitgevoerd als afsluitend element voor de opleiding Hippische bedrijfskunde.

Het onderwerp van dit afstudeeronderzoek is: “Wat is het effect van de afschaffing van de landbouwregeling op de Nederlandse Fokkerij?”. Dit is een cruciaal onderwerp voor de paardensector, met name voor de paardenfokkers.

Na de eerste versie van het vooronderzoek zijn er nog een aantal aanpassingen gedaan binnen het vooronderzoek. Zo zijn er een aantal onnodige zaken weggehaald en toegevoegd. Daarnaast ik de het hoofdstuk Materiaal en Methode ook aangepast.

Graag wil ik iedereen die een bijdrage geleverd heeft aan het tot stand brengen van dit afstudeeronderzoek bedanken. Met name wil ik graag mevrouw M. van Leeuwen bedanken voor de goede begeleiding binnen dit traject.

Britt Bruggeman, mei 2018

Inhoudsopgave

Samenvatting	6
Samenvatting (Engels)	7
Hoofdstuk 1: Inleiding	8
§1.1 Onderwerp, aanleiding en relevantie	8
§1.2 Theoretisch kader	9
§1.2.1 Btw.....	9
§1.2.2 De Nederlandse fokkerij.....	10
§1.2.3 De technieken van de moderne paardenfokkerij.....	11
§1.2.4. Btw in de paardensector	13
§1.2.5. De btw-landbouwregeling.....	14
§1.2.6 Afschaffing van de btw-landbouwregeling.....	16
§1.2.7 Afvloeiingen en weglekeffecten.....	17
§1.2.8 De invloed van een btw-verhoging op de landbouwsector.....	18
§1.2.9 Wie draagt de last van een btw-verhoging?	19
§1.3 Handelingsvraagstuk.....	20
§1.4 Afbakening	20
§1.3 Hoofd- en deelvragen	21
§1.3.2 Deelvragen	21
§1.4 Doelstelling	21
Hoofdstuk 2: Materiaal en Methode	22
§ 2.1 Wat voor een positieve en negatieve effecten heeft de afschaffing van de landbouwregeling op de paardenfokkerij?.....	22
§2.2 Welke partijen binnen de paardenfokkerij zijn gedupeerd door de afschaffing van de landbouwregeling?	22
§2.3 Hoe groot is de afvloeiing van dekkingen en registraties naar de omliggende landen na afschaffing van de landbouwregeling?	23
Hoofdstuk 3: Resultaten	25
§3.1 Wat zijn de positieve effecten van de afschaffing van de landbouwregeling?	26
§3.2 Wat zijn de negatieve effecten van de afschaffing van de landbouwregeling?	26
§3.3 Welke partijen zijn gedupeerd door de afschaffing van de landbouwregeling?	27
Om de kennis van de landbouwregeling te toetsen is er gevraagd of men kennis heeft van de landbouwregeling. Iets meer dan de helft (52%) van de respondenten weet wat de landbouwregeling inhoudt. De andere 48% kent de landbouwregeling niet en weet dus ook niet wat deze regeling inhoudt.	28

§3.4 Hoe groot is de afvloeiing van dekkingen en registraties naar omliggende landen na afschaffing van de landbouwregeling?	29
§3.5 Kruisverbanden	31
Hoofdstuk 4: Discussie.....	35
Hoofdstuk 5: Conclusie.....	37
5.1 Conclusie.....	37
§5.1.1 Wat voor een positieve effecten heeft de afschaffing van de landbouwregeling op de paardenfokkerij?	37
§5.1.2 Wat voor een negatieve effecten heeft de afschaffing van de landbouwregeling op de paardenfokkerij?	37
§5.1.3 Welke partijen binnen de paardenfokkerij zijn gedupeerd door de afschaffing van de landbouwregeling?	38
§5.1.4 Hoe groot is de afvloeiing van dekkingen en registraties naar de omliggende landen na de afschaffing van de landbouwregeling?	38
§5.1.5 Hoofdvraag: Wat is het effect van de afschaffing van de landbouwregeling op de Nederlandse fokkerij?	38
5.2 Aanbeveling	40
Bibliografie	41
Bijlagen.....	43
Bijlage 1 : Btw-tarieven en vrijstelling.....	43
Bijlage 2: Btw-tarieven EU	44
Bijlage 3: Vragen diepte-interview Belastingsspecialist en SRP	45
Bijlage 4: Vragen diepte-interviews hengstenhouderijen	46
Bijlage 5: Enquête	47
Bijlage 6: Resultaten enquête	51
Bijlage 7: Diepte-interviews hengstenhouderij familie Schilder	60
Bijlage 8: Diepte-interview Stal Ysselvliedt	62
Bijlage 9: Diepte-interview Pretendenthoeve.....	65
Bijlage 10: Diepte-interview Belastingsspecialist.....	69
Bijlage 11: Diepte-interview SRP	73

Samenvatting

Sinds januari 2018 is de btw-landbouwregeling samen met de Veehandelsregeling vervallen. Het verval van deze regelingen, met name de btw-landbouwregeling heeft grote gevolgen voor de Nederlandse fokkerij, omdat een aantal posten van laag- naar hoog btw-tarief zijn gegaan.

Omdat het niet mogelijk was om de hele paardensector te analyseren, richtte dit onderzoek zich alleen op de paardenfokkerij.

Het doel van het onderzoek was om inzicht te krijgen in wat voor een gevolgen de afschaffing van de landbouwregeling/btw-verhoging heeft op de Nederlandse fokkerij. De vraagstelling van dit onderzoek luidt: Wat is het effect van de afschaffing van de landbouwregeling op de Nederlandse Fokkerij?

Middels een kwalitatief- (diepte-interviews) en kwantitatief (enquête) onderzoek is er geprobeerd om antwoord te krijgen op de onderzoeksvraag. Het kwalitatieve onderzoek bestond uit een enquête die landelijk verspreid werd. Deze enquête was opgesteld voor alle fokkers uit Nederland. De enquête werd geplaatst op Thesistools en werd verspreid via internet, sociale media en eigen netwerk. De gegevens van de enquête werden verwerkt met het programma SPSS. Naast de enquête hebben er ook nog een aantal diepte-interviews plaatsgevonden met alleen geregistreerde hengstenhouders, om de betrouwbaarheid van het onderzoek hoog te houden.

Aan dit onderzoek hebben 56 respondenten deelgenomen. 87% daarvan is hobbyfokker en 13% is een bedrijfsmatige fokker. Uit de resultaten is gekomen dat 25% van de fokkers stoppen met de landbouw, dat 21,4% van de fokkers gaan dekken en registreren in het buitenland en dat 16% van de fokkers alleen gaan dekken in het buitenland.

Het effect van de afschaffing van de landbouwregeling heeft relatief een grote invloed op de Nederlandse fokkerij. Verder zijn er op heden nog geen directe positieve effecten van afschaffing van de landbouwregeling ondervonden. Voor nu zorgt de afschaffing van de landbouwregeling voor veel onduidelijkheid en onrust voor ondernemers in de agrarische- en paardensector. Echter is er nu wel uniformiteit tussen de verschillende sectoren in Nederland.

Als hengstenhouders is het van belang om je te gaan onderscheiden van de omliggende landen. Verder is het van belang om met een aantal hengstenhouders te verenigen en met elkaar in beraad te gaan, hoe ze zich als hengstenhouders sterk kunnen maken om meer kennis over de paardensector/paardenfokkerij te genereren voor ministers in Den Haag. Een mogelijk advies aan de fokker is om Nederlandse hengsten te blijven gebruiken voor de fokkerij.

Samenvatting (Engels)

Since January 2018, the VAT agricultural regulation has been abolished, together with the Livestock Regulation. The expiry of these schemes, in particular the VAT agricultural regulation, has major consequences for the Dutch breeders because a number of items have gone from low to high VAT rates

Because it was not possible to analyze the entire equine sector, this research has focused on horse breeding only.

The aim of the research was to gain insight into the consequences of the abolition of the agricultural regulation / VAT increase on the Dutch breeding. The main question in this research is: What is the effect of the abolition of the agricultural regulation on the Dutch breeding?

By means of qualitative (in-depth interviews) and quantitative (survey) research, an attempt was made to get answers to the main question. The qualitative study consisted of a survey that was distributed nationally. This survey was prepared for all breeders from the Netherlands. The survey was placed on Thesistools and was distributed via internet, social media and own network. The data from the survey were processed with the SPSS program. In addition to the survey, there have also been a number of in-depth interviews with only registered stallion owners, to keep the reliability of the research high.

56 respondents participated in this study. 87% of them are hobby breeders and 13% are professional breeders. The results have shown that 25% of the breeders will stop with farming, 21.4% of the breeders will cover their mares abroad and register the foal abroad and 16% of the breeders will only cover abroad.

The effect of the abolition of the agricultural regulation has a relatively large influence on the Dutch breeding. Furthermore, no direct positive effects of the abolition of the agricultural regulation have been experienced. For now, the abolition of the agricultural regulation creates a lot of confusion and unrest for entrepreneurs in the agricultural and equine sector. However, there is now uniformity between the various sectors in the Netherlands.

As stallion owners, it is important to distinguish yourself from the surrounding countries. It is also important to unite with a number of stallion owners to consult with each other about how they can make themselves strong in order to generate more knowledge about the equine sector and the breeding for the ministers in The Hague. A possible advice to the breeders is to continue to use Dutch stallions for breeding.

Hoofdstuk 1: Inleiding

§1.1 Onderwerp, aanleiding en relevantie

Sinds januari 2018 is de BTW-landbouwregeling samen met de Veehandelsregeling vervallen. Het verval van deze regelingen, met name de BTW-landbouwregeling heeft grote gevolgen voor de Nederlandse fokkerij. Door het verval van de btw landbouwregeling zijn de btw-tarieven van de verkoop van paarden, inseminatiediensten, embryotransplantaties en drachtigheidsonderzoeken verhoogd en dienen de ondernemers nu de btw-administratie bij te houden (Btw-verhoging door afschaffing btw-landbouwregeling, 2018) . Deze nieuwe wet kan voor particulieren, inseminatiestations en stamboeken grote gevolgen hebben (Nannings, 2018).

Naast het afschaffen van de landbouwregeling is ook de bijhorende veehandelsregeling afgeschaft, waardoor de btw op de verkoop van paarden van 6% btw naar 21% btw is gestegen (Nannings, 2018).

De uiteindelijke doorslag van de vervallen btw landbouwregeling heeft mogelijk nadelige gevolgen binnen de agrarische- en paardensector in Nederland. De agrarische sector heeft meer bedrijfsmatige afnemers en de paardensector zijn het voornamelijk particulieren die afnemen. Mogelijk heeft de agrarische sector minder last van de btw landbouwregeling dan de paardensector. Door de nieuwe wet stijgen de prijzen en dit kan fokkers ervan weerhouden om verder te fokken. Daarnaast is er een grote kans op het afvloeiingen naar het buitenland. Nederlandse fokkers gaan kiezen voor hengsten en registraties in het buitenland (bijvoorbeeld Duitsland en België). In deze buurlanden geldt namelijk nog wel een soortgelijke regeling. Dus kortom zou deze regeling grote schade kunnen brengen aan de Nederlandse fokkerij. Wanneer er uiteindelijk schade wordt aangebracht bij de Nederlandse fokkerij, kan dit resulteren tot een verminderende concurrentiepositie en dit zal terug te zien zijn in de economie (Nannings, 2018).

Zowel de paardensector als de Nederlandse economie zal mogelijk verandering gaan ervaren door het afschaffen van de landbouwregeling, omdat de paardensector een grote inkomstenbron is voor Nederland. Het is belangrijk om goed in beeld te krijgen wat voor effecten de nieuwe wet met zich meebrengt. Het is van belang om het Ministerie van Economische Zaken inzicht te geven in de veranderingen welke deze nieuwe wet met zich meebrengt, zeker omdat door de aantasting van de Nederlands fokkerij de internationale concurrentiepositie ook kan verminderen. Het ministerie van EZ ziet het nog niet zo somber in. Zij verwachten dat de Nederlandse fokker meer waarde hecht aan de Nederlandse hengsten/registratie dan de kosten. Echter wordt er verwacht dat een fokker voor €350,- minder, graag zijn paard fokt en registreert in de omliggende landen, zoals bijvoorbeeld Duitsland. De paardensector, de hobbyfokker en de stamboeken maken zich zorgen om de veranderingen die zullen plaatsvinden door de afschaffing van de landbouwregeling (Nannings, 2018).

§1.2 Theoretisch kader

§1.2.1 Btw

Btw, ook wel Belasting Toegevoegde Waarde genoemd, is een omzetbelasting welke wordt geheven bij een product of dienst. Ondernemers zijn verplicht de btw af te dragen aan de Belastingdienst. Deze btw zorgt niet voor mindering van de winst, voor een ondernemer geldt alleen de prijs excl. btw. De btw welke je bovenop de prijs (excl. btw) heft dient de ondernemer af te dragen aan de Belastingdienst (Weijers, 2018).

In Nederland kent men drie soorten tarieven: 0%, 6% en 21%. Diverse diensten en goederen zijn onderverdeeld bij de verschillende tarieven, deze zijn te vinden in bijlage 1 (Btw-tarieven en vrijstellingen).

De Europese btw-richtlijnen:

Ieder land van de EU mag zelf zijn btw-percentage bepalen. Echter zijn er wel twee richtlijnen opgesteld waar elk land zich aan moet houden:

- Het algemene btw-tarief mag niet lager zijn dan 5%
- Ieder land mag naast het nultarief, een of twee verlaagde tarieven hanteren. Deze mogen niet lager zijn dan 5% en zijn enkel bedoeld voor de door de richtlijn opgestelde goederen/diensten.

Een aantal landen heeft in overleg met de EU een aantal uitzonderingen gekregen wat betreft de btw-tarieven. De btw-percentages verschillen per land, zie bijlage 2 (Btw-tarieven en vrijstellingen, 2018).

Btw bij export

Export van goederen naar niet EU-landen

Wanneer er goederen verkocht worden naar een niet EU-land of naar een douane-entrepot wordt gebracht, wordt er geen btw in rekening gebracht. In dit geval maakt het niet uit of de goederen verkocht worden aan een ondernemer of particulier. Wel dient de verkoper aan te tonen dat de producten werkelijk geëxporteerd zijn. In de meeste gevallen wordt dit genoteerd bij de administratie (Btw berekenen bij export van goederen naar niet-EU-landen, 2018).

Export van goederen naar een ander EU-land

Over goederen of diensten die naar een ondernemer uit een ander EU-land worden verkocht wordt geen btw berekend. Voor deze goederen geldt het 0% tarief, voor diensten wordt de btw verlegd naar de klant.

Wanneer er goederen of diensten aan een particulier verkocht worden, wordt het 6% of 21% btw-tarief berekend. Als je als ondernemer handelt met het buitenland, dient dit bijgehouden te worden in de administratie. Soms moet een ondernemer zelfs aangifte doen in het ander EU-land. Daarnaast kunnen er bepaalde eisen gesteld worden aan de facturen (Goederen en diensten naar andere EU-landen, 2018).

§1.2.2 De Nederlandse fokkerij

In Nederland (Bartels, 2016) zijn er ongeveer 450.000 paarden en jaarlijks worden er tussen de 15.000 en 20.000 veulens geboren.

Stamboekorganisaties in Nederland

In Nederland zijn er 31 erkende stamboekorganisaties (Nederland, 2018). Deze stamboekorganisaties zijn gekoppeld aan een paardenras. Deze organisaties zijn opgericht om de specifieke ras eigenschappen te behouden of te verbeteren. Deze stamboeken dienen erkenning aan te vragen voor:

- Het bijhouden van stamboeken
- Het reglementeren van prestatieonderzoeken
- Het reglementeren van fokwaardenschatting

Elk jaar dient de stamboekorganisatie een jaarlijkse rapportage in te dienen.

De drie grootste paardenstamboeken in Nederland zijn:

1. KWPN → Koninklijk Warmbloed Paarden Nederland
2. KFPS → Koninklijk Friesch paardenstamboek
3. NSPS → Nederlands Shetland Pony stamboek

Het KWPN-stamboek

Nederland heeft een van de grootste en bekendste stamboeken van de wereld, het KWPN- stamboek. KWPN is een afkorting voor het Koninklijke Warmbloedpaarden Nederland. Jaarlijks worden er zo'n 10.000 veulens van het KWPN-stamboek geboren. Het KWPN kent drie verschillende soorten paarden: tuigpaarden, springpaarden, dressuurpaarden en Gelderse paarden. De KWPN-paarden staan bekend om de werkwillegheid, onverschrokkenheid en de ijzersterke mentale- en fysieke eigenschappen (Selectie en fokprogramma, 2018).

Door de goede bloedlijnen, het mooie en atletische exterieur en het fantastische karakter/werkwillegheid van het KWPN- paard, zijn ze zeer gewild over de hele wereld. Op de Olympische Spelen verschenen zo'n 46 Nederlands gefokte paarden in de baan (Bartels, 2016). In 2015 was de economische waarde van de export van paarden €276 miljard (Bartels, 2016). De top drie exportlanden zijn:

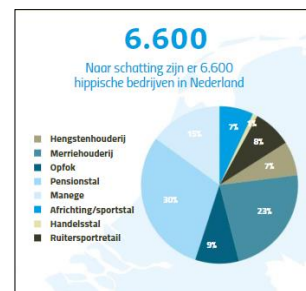
1. Amerika
2. Qatar
3. Mexico

Figuur 1: Export Nederlandse paarden (Bartels, 2016)

Van de verkochte paarden (Bartels, 2016) wordt ongeveer 70% geëxporteerd, slechts 30% van de paarden blijft in Nederland.

Uit een onderzoek (M. van Hal, 2017) voor de Hippische monitor is gebleken dat er zo'n 6600 hippische bedrijven in Nederland zijn. Slechts 7% daarvan zijn hengstenhouderijen, in dit geval zijn dat 462 bedrijven. De merriehouders hebben een groter aandeel in de paardensector, namelijk 23% van de hippische bedrijven zijn merriehouders. Dit zijn zo'n 1518 bedrijven. Een groot deel van de paardensector levert dus een grote bijdrage aan de Nederlandse fokkerij.

Figuur 2: Hippische bedrijven in Nederland (M. van Hal, 2017)

Koepel Fokkerij

Om de belangen van de stamboeken en de Bond van hengstenhouders te behartigen is er een Vereniging opgericht, genaamd Koepel Fokkerij (Doel Koepel Fokkerij, 2018). Zij behartigen de belangen door de onderstaande doelen:

- Informatie delen en afstemmen met erkende stamboeken
- Het opbouwen en onderhouden van een netwerk
- Publieke en private zaken aansturen vanuit de Vereniging Koepel Fokkerij
- Vertegenwoordigers afvaardigen naar Sectorraad Paarden
- Het benoemen en invullen van private taken
- Het in gang zetten en het aansturen van onderzoeken
- Indien nodig helpen met de financiering (Doel Koepel Fokkerij, 2018)

Bond van Hengstenhouders

De Bond van KWPN-hengstenhouders is een belangrijke schakel in de Nederlandse fokkerij. Zij behartigen de belangen van de 120 aangesloten hengstenhouders. Deze hengstenhouders dienen een goedgekeurde KWPN hengst in bezit hebben of voor exploitatie. Jaarlijks leveren de Nederlandse dekhengsten een omzet van 10,5 miljoen. Hier heeft deze bond een groot aandeel in gehad. Daarnaast houdt de Bond van Hengstenhouders de hengstenhouders op de hoogte van de ontwikkelingen binnen de fokkerij, om zo ingespeeld te blijven op de moderne fokkerij. De moderne fokkerij staat voor: professioneel, kwaliteitsbewust en klantvriendelijk (BVHH, 2018).

§1.2.3 De technieken van de moderne paardenfokkerij

De moderne fokkerij heeft veel ontwikkelingen doorgemaakt zoals: kunstmatige inseminatie, embryo-transplantatie, drachtigheidsonderzoeken etc. Deze ontwikkelingen spelen in de huidige fokkerij een grote rol. Ook de fokkerij heeft te maken met het verhoogde btw tarief.

Kunstmatige inseminatie

Kunstmatige Inseminatie (ook wel K.I. genoemd) is in de moderne fokkerij niet onbekend meer. Tegenwoordig doet men bijna niet anders meer dan de merrie kunstmatig te insemineren. De eigenaren zoeken de hengsten uit en bezoeken hiervoor vaak meerdere evenementen. Hier wordt gekeken naar exterieur, sportprestaties, bloedlijnen etc. De meeste merries (jaarlijks duizenden) worden dus geïnsemineerd met een hengst welke ze nog nooit gezien heeft. Dit was vroeger wel anders, wanneer er na lang zoeken een geschikte hengst gevonden werd, kwam de betreffende hengstenboer op de dam rijden om de merrie te dekken. In de moderne fokkerij kan het (diepvries)sperma telefonisch besteld worden van de gewenste hengst en wordt het sperma in een plastic buisje (in een koelement) bezorgd. Het sperma kan zelfs geëxporteerd worden naar het

buitenland. Dit komt omdat er tegenwoordig ook diepvriessperma bestaat. Dit brengt veel voordelen met zich mee (G. Bruin, 1997):

Het sperma kan geëxporteerd en geïmporteerd worden zonder dat de houdbaarheid verstreken wordt. Naast het feit dat dit makkelijker is dan een hengst te verplaatsen, kan dit ook nog eens een groot concurrentievoordeel opleveren (G. Bruin, 1997).

Sportprestaties van hengsten is tegenwoordig van groot belang. Echter is de topsport en de fokkerij (dekdiensten in een bepaald seizoen) voor hengsten vaak moeilijk te combineren. Diepvriessperma biedt hiervoor de perfecte oplossing. De hengsten hoeven niet onnodig vaak heen en weer gereden te worden naar de dekstations. Ook hoeven de hengsten niet paraat te staan wanneer de betreffende merrie hengstig is. Door het diepvriessperma kan de hengst ongestoord getraind worden en op wedstrijden uitgebracht worden (G. Bruin, 1997).

Kunstmatige inseminatie is dus echt niet meer weg te denken in de moderne fokkerij. Het enige nadeel van diepvriessperma is dat het niet bruikbaar is van elke hengst, dit is afhankelijk van de spermakwaliteit van de hengst (G. Bruin, 1997).

Embryotransplantatie

Naast het insemineren, heeft ook de embryotransplantatie een belangrijke rol gekregen binnen de paardenfokkerij. Dit wijst uit een onderzoek van diverse Belgische vakmensen (L.T.M. Vandenberghe, 2012). Nadat de embryotransplantatie in de jaren vijftig een succesvolle opkomst heeft gemaakt bij varkens en runderen, is in de jaren zeventig ook toegepast bij paarden. De techniek welke toen pas laat en traag op gang kwam, is tegenwoordig onmisbaar geworden voor de paardenfokkerij. In landen zoals Argentinië, Brazilië, Verenigde Staten, België, Frankrijk, Duitsland en Nederland speelt deze techniek een essentiële rol binnen de fokkerij, voor de fokkers is deze techniek dan ook niet meer weg te denken.

Embryotransplantatie is een techniek welke wordt gebruikt om voort te planten. De embryo van een donormerrie wordt uitgespoeld en bij een draagmerrie ingeplant. In de meeste gevallen is de donormerrie een topmerrie. Deze techniek moet het dan ook makkelijker maken om de voortplantingscapaciteit van deze fantastische merries te veelvoudigen (L.T.M. Vandenberghe, 2012).

Drachtigheidsonderzoeken

Het is mogelijk om na 21 dagen na de dekking een drachtigheidsonderzoek te doen. Vanaf 21 dagen tot 42 dagen is er nog wel een kans op een vroegembryonale sterfte. Daarom geeft het meer zekerheid om pas na de 42^e dag het drachtigheidsonderzoek te doen. Na de 42^e dag is het verstandig om ook nog onderzoeken te blijven doen omdat de kans op vroegembryonale sterfte of abortus ook nog na zes weken kan gebeuren, echter is de kans minder groot. Het wordt aangeraden om zestien weken na de dekking en na de herfstcontrole ook nog een keer het onderzoek uit te voeren. Vroeger werden deze onderzoeken door rectaal op te voelen, tegenwoordig zijn er nog andere methodes zoals: echografie en hormoonbepaling (Eldik, 1986, pp. 40-42).

Een echografie kan duidelijkheid geven bij twijfel of abnormaliteiten. Door middel van een echo kan men zien of er sprake is van tweelingdracht en of de vrucht leeft. Tevens zijn de afmetingen van de vrucht en vruchtblaas ook zichtbaar (Eldik, 1986).

Het meten van de hormonen is ook een optie. Bij de hormoonbepaling kan tijdens de vroege dracht de hormonen gemeten worden. Een lage waarde is een negatieve uitslag. Bij de gevorderde dracht (60-110 dagen) kan een hormoon gemeten worden. Deze hormoon wordt alleen aangetoond wanneer de merrie drachtig is (Eldik, 1986).

§1.2.4. Btw in de paardensector

De btw-tarieven in de paardensector zijn erg verschillend en soms zelfs samengesteld. Om goed inzicht te krijgen in wat voor een invloed de afschaffing van de landbouwregeling op de btw heeft, is de oude- en de nieuwe situatie opgesteld.

Oude btw-tarieven in de paardensector

Laag tarief (6%):

- *Opfokdiensten* → Enkel het laten opgroeien van een jong paard naar een jongvolwassen paard (Vilsteren, 2017).
- *Verkoop van dekhengsten en fokmerries* → Dit tarief geldt enkel wanneer de paarden alleen voor de fokkerij gebruikt worden (Vilsteren, 2017).
- *Africhtingsdiensten* → Enkel het socialiseren en het zadelmak maken van het paard behoort hieronder. De duur hiervan mag maximaal zes maanden duren, tenzij er aangetoond kan worden dat het langer tijd nodig heeft. Ook op de leeftijd van vijf jaar en na aanvraag van een startpas eindigt automatisch het lage tarief (Vilsteren, 2017).
- *Slachtpaarden en landbouwpaarden* → Wanneer paarden bestemd zijn voor de slacht of voor de landbouw geldt er ook een laag tarief (Vilsteren, 2017).
- *Stamboekdiensten* → registratie van een paard of deelname aan een keuring
- *Inseminatiediensten*
- *Embryotransplantaties*
- *Drachtigheidsonderzoeken*
- *Levering van sperma*

Samengesteld tarief:

Voor dekhengsten en fokmerries welke naast de fokkerij ook gebruikt worden in de sport geldt een samengesteld tarief. Bij dekhengsten welke zowel voor de sport als voor de fokkerij ingezet worden, wordt het tarief als volgt berekend: 75% van de verkoopprijs wordt belast met het 6% tarief en 25% van de verkoopprijs wordt belast met 21%. Voor fokmerries gelden andere regels. Van de verkoopprijs wordt 50% belast met 6% en de andere 50% met 21% (Vilsteren, 2017).

Voor pensionstalling zijn er ook samengestelde tarieven. Echter verschilt het tarief per accommodatie:

Wanneer een ruitersportcentrum met pensionstalling een binnen- en buitenbaan bezit, wordt de prijs door drie delen gesplitst en deze worden allemaal met een ander tarief belast. 33,3% (verhuur box) is vrijgesteld van btw, 33,3% (gelegenheid tot uitoefening van de sport) wordt belast met 6% en de laatste 33,3% (overige prestaties) wordt belast met 21% (Vilsteren, 2017).

Wanneer een ruitersportcentrum met pensionstalling alleen een buitenbak bezit wordt er een ander tarief berekend. De eerste 35% voor het verhuren van de box is vrijgesteld van btw. De 12,5% welke voor de gelegenheid tot het bieden van sport behoort wordt belast met 6%. Alle overige prestaties (52,5%) worden belast met 21% (Vilsteren, 2017).

Een pensionstal welke alleen stallen bezit en geen extra faciliteiten zoals rijbanen bezit, wordt alleen voor 65% belast met het tarief van 21%. Dit is voor de overige prestaties. De andere 35% is namelijk vrijgesteld (Vilsteren, 2017).

Over het algemeen wordt het verhuren van stalling altijd vrijgesteld. Het geven van instructie, het beschikbaar stellen van de rij-accommodatie etc. wordt belast met 6%. Dit wordt gezien als

gelegenheid bieden voor de beoefening van de sport. Alle overige prestaties (bijv. het voeren van paarden) wordt belast met 21%. Wanneer er stalling geboden wordt zonder box wordt het belast met 21% (Vilsteren, 2017).

Hoog tarief:

Het trainen van een paard op wedstrijdniveau wordt belast met het tarief van 21%. Dit geldt al vanaf B-niveau (Vilsteren, 2017).

Nieuwe btw-tarieven

Doordat de BTW-landbouwregeling is afgeschaft dient een ondernemer niet alleen administratie bij te houden, maar zijn er ook een aantal btw-tarieven verhoogd.

Een aantal posten zijn verhoogd van laag (6%)- naar hoog (21%) tarief:

- Stamboekdiensten: Het registreren van een paard en het deelnemen aan keuringen in van 6% naar 21% btw gegaan.
- Inseminatiediensten
- Embryotransplantaties
- Drachtigheidsonderzoeken

(Nannings, 2018)

Naast de vervallen landbouwregeling is ook de Veehandelsregeling afgeschaft. Dit betekent dat de handelaren nu ook belasting moeten betalen over de prestaties (dus in dit geval de paarden). De particuliere koper wordt hierdoor nadelig beïnvloed door hoge prijzen van de paarden. Voor de landbouw- en slachtpaarden geldt het tarief van 6%. Voor de overige paarden (dressuur- spring-, tuigpaarden etc.) geldt het tarief van 21% (Bruyn, 2017).

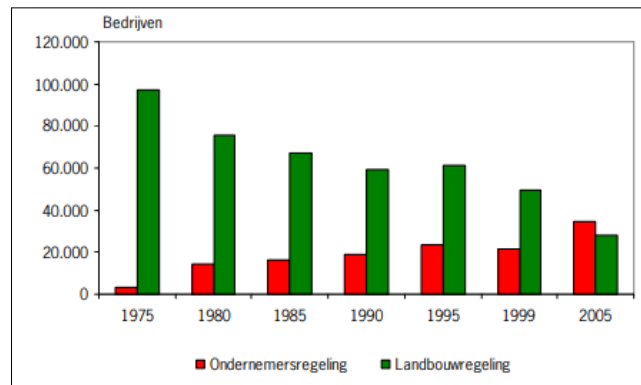
§1.2.5. De btw-landbouwregeling

De btw-landbouwregeling

De landbouwregeling is opgesteld voor landbouwers, veehouders, tuinbouwers en bosbouwers. Voor hen is een regeling opgesteld zodat ze geen omzetbelasting verschuldigd zijn over hun prestaties. Tevens hebben ze ook geen recht op aftrek van de voorbelasting. Deze regeling is opgesteld zodat de landbouwers geen administratie bij hoeven te houden over de geleverde prestaties. Dit alles is ingesteld zodat deze doelgroep ontlast kan worden van de btw-administratie (Albregtse, Venema, Oerlemans, van der Veen & Kavelaars, 2007).

De btw-landbouwregeling t.o.v. de ondernemersregeling

Ondanks dat de landbouwregeling het de landbouwers makkelijker wil maken, is de toepassing van de regeling bij de agrarische bedrijven erg afgenomen. Uit een onderzoek van Wageningen University & Research (Everdingen W. , 2008) is gebleken dat steeds meer ondernemers uit de agrarische sector van de landbouwregeling overstapt zijn naar de ondernemersregeling. Zo deden in 1975 bijna alle land- en tuinbouwbedrijven mee aan de landbouwregeling. Alleen de echt grote bedrijven (ongeveer 3.000) deden beroep op de ondernemersregeling. In 1999 deed 1/3 van de agrarische bedrijven mee aan de landbouwregeling. Maar doordat een aantal btw-tarieven omhooggingen, zijn er een groot aantal bedrijven overstapt naar de ondernemersregeling. Door de verhoging was de ondernemersregeling aantrekkelijker.

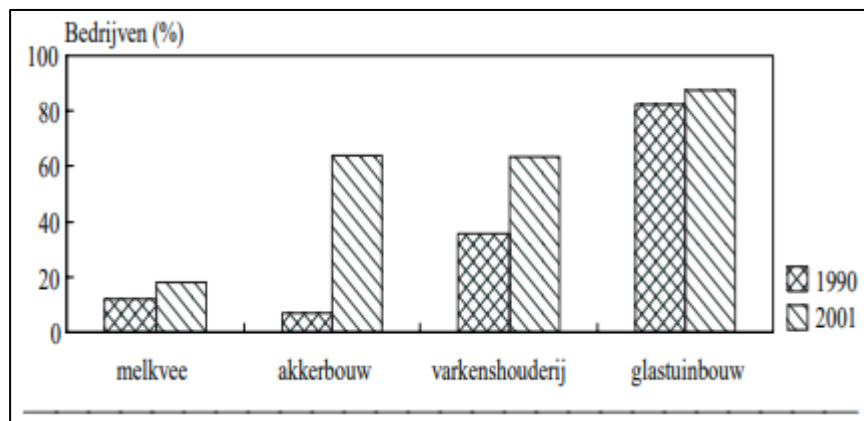
Figuur 3: BTW-landbouwregeling VS. Ondernemersregeling (Everdingen W. , 2008)

Een voorbeeld van een btw-verhoging welke invloed gehad heeft op de overstap van de landbouwregeling naar de ondernemersregeling, heeft plaatsgevonden in 2002. Alle gewasbeschermingsmiddelen en kunstmest zijn toentertijd gewijzigd van het lage- naar het normale btw-tarief. Hierdoor was het voor een groot aantal boeren aantrekkelijker om over te stappen naar de ondernemersregeling. Ondanks dat de btw-administratie bijhouden een grote klus is, is het alsnog interessanter om over te stappen, omdat er anders hoge btw-betalingen gedaan moesten te worden. Hierdoor is het percentage van boeren die overgestapt zijn naar de ondernemersregeling flink gestegen. In 1999 maakte slechts een percentage van 31% gebruik van de ondernemersregeling. In 2001 is dit gestegen naar bijna de helft (46%) van de agrarische ondernemers (Everdingen W. v., 2004).

	Aandeel bedrijven (%)	Bedrijfsomvang (nge) naar regeling	
	in ondernemersregeling	ondernemersregeling	landbouwregeling
1990	25	110	61
1995	28	143	76
1999	31	151	81
2001	46	135	78

Figuur 4: Land- en tuinbouwbedrijven in de ondernemersregeling (Everdingen W. v., 2004)

Ook zonder de btw-verhoging steeg het percentage van de ondernemersregeling ook al. Dit kwam omdat er een aantal bedrijven verplicht moesten overstappen, een belangrijke redenen hiervoor was het grondloze karakter. Anderen bedrijven zijn vrijwillig overgestapt door bijvoorbeeld grote investeringen. De stijging sinds 2001 heeft er wel voor gezorgd dat het verschil tussen de grootte van de bedrijven verkleind is. Voor 2001 waren het voornamelijk de grote bedrijven welke de ondernemersregeling toepaste. Bij de sectoren zoals de glastuinbouw, akkerbouw en de varkenshouderij is de ondernemersregeling al een populair begrip. Voor melkveehouderij blijft de btw-landbouwregeling erg belangrijk. Ook bij kleinere- en gemengde bedrijven, welke zich bevinden in de grotere sectoren, speelt landbouwregeling nog een grote rol (Everdingen W. v., 2004).

Figuur 5: Het soort bedrijven welke gebruik maken van de ondernemersregeling (Everdingen W. v., 2004)

§1.2.6 Afschaffing van de btw-landbouwregeling

LEI Wageningen UR heeft in opdracht van het Ministerie van Economische zaken een onderzoek (H. Silvis, 2014, pp. 14-15) naar fiscale faciliteiten van de Agrosector. Hierbij is gekeken naar de werking en de effecten. Zo is ook gekeken naar de landbouwregeling en de gevolgen die de afschaffing van deze regeling met zich meebrengt. Een aantal factoren die een rol gespeeld hebben tijdens het onderzoek, en dus bijdraagt aan het tot stand komen van de conclusie:

- *Administratieve lasten*

Voor veel ondernemers in de agrarische sector is het bijhouden van de administratie geen enkel probleem meer. Zij moeten namelijk ook voor de jaarlijkse inkomstenbelasting of vennootschapsbelasting de administratie goed bijhouden. Tegenwoordig helpen accountants en belastingadviseurs met het digitaal factureren. De omzetbelasting wordt direct uit de facturering gehaald en in de aangifte omzetbelasting geplaatst. Alleen voor ondernemers die nog niet gebruik maken van de digitale facturering, zullen nog last hebben van het bijhouden van de administratie (H. Silvis, 2014).

- *Verbreedende activiteiten*

Een groot deel van de agrarische ondernemers hebben verbreedende activiteiten om voldoende/meer inkomen te generen. Bijna al deze activiteiten vallen onder de omzetbelasting, hiervoor moeten ze dus administratie bijhouden. Door naast de overige activiteiten ook de landbouwactiviteiten administratief bij te houden, blijft de administratie voor de ondernemer overzichtelijker en eenvoudiger. Alles komt dan in één administratie te staan (H. Silvis, 2014).

- *Dalen van de marginale kosten*

De ondernemers die geen gebruik meer kunnen maken van de landbouwregeling komt een daling van de marginale kosten van de inputs. Hierover hoeft dan geen btw meer over betaald worden. Dit geldt ook voor milieubelastende inputs (kunstmest, gewasbescherming etc.). Aangezien deze inputs onder het hoge btw-tarief vallen, zou dit positief kunnen zijn. Echter is er wel een grote kans dat het gebruik van de milieubelastende inputs weer gaat stijgen, milieutechnisch gezien is dit erg negatief (H. Silvis, 2014).

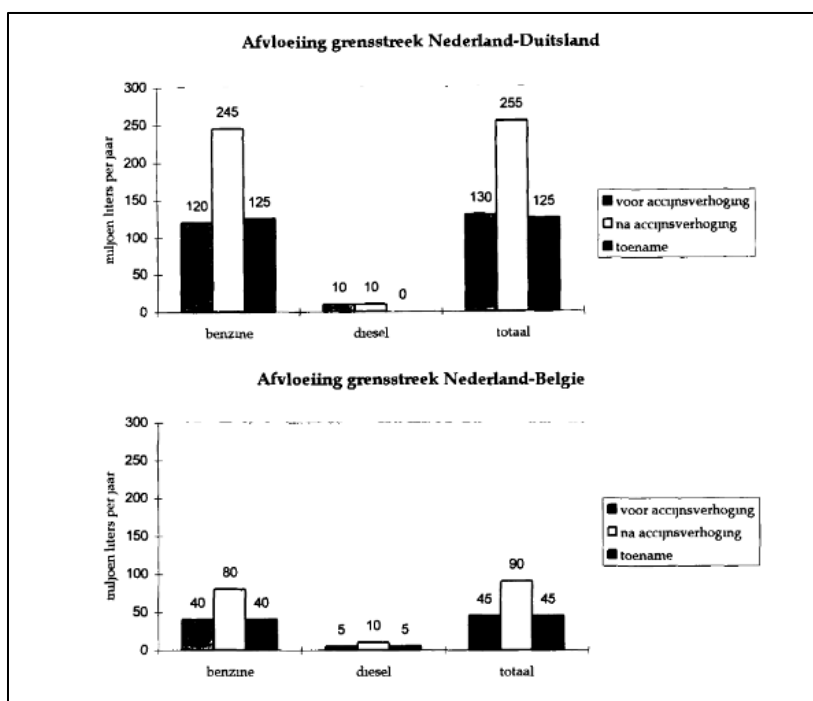
Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat het afschaffen van de landbouwregeling voor de sector weinig invloed heeft, echter gaat het ook niet veel opleveren. De btw-voordelen zijn erg voordelig, dit weegt zich op aan de administratieve lasten. Alleen degene met kleine bedrijven is de afschaffing van de landbouwregeling vervelend. Zij zullen meer tijd en geld moeten stoppen in de administratie (H. Silvis, 2014).

§1.2.7 Afvloeiingen en weglekeffecten

Door de afschaffing van de landbouwregeling zijn een aantal zaken van het lage- naar het hoge btw-tarief verschoven. Dit zijn zaken zoals: stamboekdiensten, inseminatiediensten, embryo-transplantaties en drachtigheidsonderzoeken. Door deze btw-verhoging zullen de fokkers ongeveer vijftien procent duurder uit zijn. In omliggende landen zoals Duitsland en België geldt nog wel een soortgelijke regeling, dit betekent dat er een grote kans is op afvloeiing naar deze landen (Nannings, 2018).

Er is een onderzoek (M.A. van den Bossche, 1997) gedaan naar de grenseffecten na de prijsveranderingen van de motorbrandstoffen. In Nederland heeft toen een accijnsverhoging plaatsgevonden van 6 cent op benzine en 13 cent op diesel. Na invoering van accijnsverhoging heeft er een onderzoek plaatsgevonden naar de afvloeiingen naar omliggende landen (België en Duitsland). Allereerst hebben ze april de situatie voor de accijnsverhoging gemeten. Per 1 juli is de accijnsverhoging ingevoerd, daarom heeft de laatste meting plaatsgevonden in september. Dit is gedaan om de situatie van voor en na de accijnsverhoging te kunnen vergelijken. De respondenten van het onderzoek zijn voornamelijk woonachtig bij de grenstreken van Duitsland en België.

Uit het onderzoek (M.A. van den Bossche, 1997) is gebleken dat ongeveer 130 miljoen liter getankt wordt in Duitsland vanuit de grensstreek. Deze 130 miljoen liter bestaat voornamelijk uit 120 liter benzine en 10 miljoen liter diesel. Het aantal liters motorbrandstof die vanuit de grensstreek in België worden getankt is ongeveer 45 miljoen. Door de bovenstaande liters bij elkaar op te tellen, betekent dit dat ongeveer Nederland zo'n 175 miljoen liter verkochte motorbrandstof misloopt, dit alleen door een gunstige prijsvoordeel in het buitenland. Dit is een verdubbeling ten opzichte van voor de accijnsverhoging.

Figuur 6: Afvloeiingen grensstreek brandstof (M.A. van den Bossche, 1997)

Naast de afvloeiing naar het buitenland is er ook gekeken naar het brandstofweglekeffect. Het brandstofweglekeffect is een gevolg van de afvloeiingen naar het buitenland na invoering van de accijnsverhoging in Nederland. Het brandstofweglekeffect bestaat uit drie factoren:

1. De gemiste inkomsten van de overheid (btw, accijnzen en heffingen)
2. Gemiste detailhandelsmarge van benzinestations na gemiste brandstofverkoppen
3. Omschakeling van afvloeiingen in werkgelegenheid

Het weglekeffect van de brandstoffen is zo'n 250 miljoen per jaar. Dit komt door de afvloeiing naar omliggende landen na de accijnsverhoging (M.A. van den Bossche, 1997).

Tabel 1: Brandstofweglekeffecten (M.A. van den Bossche, 1997)

	Grensstreek Nederland-Duitsland	Grensstreek Nederland-Belgie	Totaal
Gemiste inkomsten van accijnzen, heffingen en BTW (miljoen gulden per jaar)	185	65	250
Gemiste detailhandelsmarge (miljoen gulden per jaar, excl. BTW)	10	5	15
Werkgelegenheid onder druk (fte's per jaar)	190	60	250

De brandstofweglekeffecten hebben ook nog een grote invloed op het bestedingsweglekeffect. Doordat de automobilisten afvloeien naar omliggende landen voor brandstof, heeft het ook effect op de shopverkoppen van de benzinestations in Nederland. Dit worden namelijk gezien als gemiste shopverkoppen, en ook daarbij hoort de overige detailhandel die gelinkt is aan het tanken. Ook dit weglekeffect bestaat uit twee factoren:

1. Het bruto winstmarge
2. De werkgelegenheid die onder druk komt te staan door de verminderde verkopen

Het bestedingsweglekeffect is zo'n 390 miljoen per jaar. Dit komt voornamelijk door de werkgelegenheid die onder druk staat door de verminderde verkopen. Dit is namelijk zo'n 320 miljoen fte's per jaar. Het gemiste brutowinstmarge neemt toe met ongeveer 30 miljoen gulden per jaar na de verhoging van de accijnzen (M.A. van den Bossche, 1997).

Tabel 2: Bestedingsweglekeffecten (M.A. van den Bossche, 1997)

	Grensstreek Nederland-Duitsland	Grensstreek Nederland-Belgie	Totaal
Gemiste bruto winstmarge (miljoen gulden per jaar)	25	5	30
Werkgelegenheid onder druk (fte's per jaar)	320	70	390

Maatregelen die door de overheid ingevoerd worden kunnen grote gevolgen met zich meebrengen. Er zijn vaak meerdere weglekeffecten dan die in eerste instantie bedacht worden, die dan ook een grote invloed hebben op de economie en de sector.

§1.2.8 De invloed van een btw-verhoging op de landbouwsector

In 1984 heeft er een onderzoek (Veer, 1984, pp. 26-27) plaatsgevonden rond de uniformering van de btw-tarieven van de agrarische producten. Het LEI heeft in opdracht van het Ministerie van Landbouw en Visserij de gevolgen onderzocht van verhoging van het btw-tarief. Uit dit onderzoek kwam naar

voren dat een uniformering op 15%, betekent voor verse agrarische producten van btw-verhoging van 9,52%. Dit werd door de consumenten gezien als een flinke prijsverhoging. Deze prijsverhoging zorgde ervoor de vraag naar binnenlandse producten daalde. Een prijsverhoging op consumentenniveau leidt ook tot een afzetverminderingen. Na een tijdje staat de afzet vast, dit gaat zich resulteren in een prijsdaling op producentenniveau. Echter was de btw-verhoging niet de voelen voor de in het buitenland. Dit komt omdat de btw bij de grens toch teruggeven dient te worden. De prijsdaling stimuleert dus eigenlijk de export van de binnenlandse producten. Maar ondanks de toegenomen export, kan de afzetvermindering niet gecompenseerd worden met de prijsstijging. Deze btw-verhoging heeft tot een negatief effect geleid voor de landbouwsector.

Zoals het bovenstaande onderzoek laat zien kan een btw-verhoging veel effect hebben op een bepaalde sector. De prijsstijging kan vaak niet opwegen tegen de afzetvermindering (Veer, 1984).

§1.2.9 Wie draagt de last van een btw-verhoging?

In 2012 heeft er in België een onderzoek (Spiritus, 2012) plaatsgevonden om inzicht te krijgen in de partijen waar de btw-verhoging de grootste impact heeft. Er is een voorstel gedaan om de btw van 21% naar 22% te verhogen. Dit voorstel is gedaan na de begrotingsopmaak van 2012. Omdat dit voor veel personen een ernstige maatregel lijkt, is hier onderzoek naar gedaan. De volgende resultaten kwamen naar voren uit het onderzoek:

- Dit onderzoek bevestigt dat de uitspraak: "Belasting is proportioneel". De btw is voor iedereen hetzelfde (arm of rijk).
- Wanneer er gekeken wordt gekeken naar wat voor een invloed de btw heeft op de uitgaven, is dit licht progressief. Dit betekent dat de hogere inkomens meer belasting betalen.
- Als de btw-betrekking heeft op het inkomen is het regressief. De arme mensen hebben meer last (in %) van de btw-verhoging dan de rijke mensen.
- De btw-regel heeft minder invloed dan de menigte denkt (Spiritus, 2012).

Tabel 3: Invloed btw-verhoging op de uitgaven en inkomens, ingedeeld in diverse welvaartsgroepen (Spiritus, 2012)

Deciel	decielen uitgaven		decielen inkomen	
	toename betaalde BTW in € per jaar	toename betaalde BTW in % van uitgaven (procentpunt)	toename betaalde BTW in € per jaar	toename betaalde BTW in % van beschikbaar inkomen (procentpunt)
1 (armste)	49	0.29%	67	0.63%
2	61	0.29%	69	0.44%
3	76	0.31%	84	0.45%
4	89	0.32%	102	0.44%
5	93	0.32%	112	0.42%
6	102	0.33%	118	0.39%
7	122	0.33%	136	0.37%
8	125	0.33%	146	0.35%
9	137	0.34%	159	0.33%
10 (rijkste)	312	0.45%	172	0.25%
alle gezinnen	117	0.35%	117	0.36%

§1.3 Handelingsvraagstuk

Er zijn veel onderzoeken gedaan naar de landbouwregeling binnen de agrarische sector. Hierbij is ook gekeken naar de gevolgen die de afschaffing van de landbouwregeling met zich meebrengt. Echter verschilt de paardensector nog wel van de landbouwsector. Veel paardenhouderijen zijn afhankelijk van consumenten, in dit geval zijn dat de hobbyfokkers. Zij zijn een groot deel van de Nederlandse fokkerij. Omdat de afvloeiingen en weglekeffecten bij bijvoorbeeld motorbrandstof erg groot is, kan dit ook een groot probleem opleveren voor de paardensector. Omliggende landen zoals Duitsland en België hebben momenteel ook veel goede hengsten staan die dus ook voor de Nederlandse fokkerij inzetbaar zijn. Zeker wanneer de prijs van de inseminaties en de registraties bij het stamboek in Duitsland aantrekkelijker is dan in Nederland. Dit kan leiden tot een nadelige concurrentiepositie.

De uitslagen van dit onderzoek gaan meer inzicht geven over de effecten van de Nederlandse paardenfokkerij, met als doel hierover een advies te gaan geven.

§1.4 Afbakening

Omdat het niet mogelijk is om de hele paardensector te analyseren, richt dit onderzoek zich alleen op de paardenfokkerij. Dit onderzoek richt zich voornamelijk op hobbyfokkers en bedrijfsmatige fokkers. Zij zijn namelijk degene die te maken gaan krijgen met de btw-verhoging en dit kan hun beïnvloeden. Dit onderzoek moet gaan aantonen wat voor een invloed belasting heeft op keuzes en hoe loyaal fokkers zijn aan de Nederlandse hengsten.

§1.3 Hoofd- en deelvragen

§1.3.1 Hoofdvraag

De hoofdvraag voor dit onderzoek luidt als volgt: *“Wat is het effect van de afschaffing van de landbouwregeling op de Nederlandse Fokkerij?”*

§1.3.2 Deelvragen

Om antwoord te kunnen krijgen op de hoofdvraag, zijn de volgende vier deelvragen opgesteld:

- Wat voor een positief effect heeft de afschaffing van de landbouwregeling op de paardenfokkerij?
- Wat voor een negatief effect heeft de afschaffing van de landbouwregeling op de paardenfokkerij?
- Welke partijen binnen de paardenfokkerij zijn gedupeerd door de afschaffing van de landbouwregeling?
- Hoe groot is de afvloeiing van dekkingen en registraties naar de omliggende landen na afschaffing van de landbouwregeling?

§1.4 Doelstelling

Het doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in wat voor een gevolgen de afschaffing van de landbouwregeling/btw-verhoging heeft op de Nederlandse fokkerij.

Door de resultaten te analyseren zal er antwoord komen op de mate waarop de afschaffing van de landbouwregeling invloed heeft op hengstenhouders, merriehouders en hobbyfokkers. Door deze gegevens op papier te hebben, kan de paardensector gaan kijken hoe ze hierop kunnen inspelen. Dit is van belang om de internationale concurrentiepositie binnen de paardensector hoog te houden.

Een ander doel is om na het analyseren van de resultaten ook een adviesartikel te schrijven voor het vakblad de Hippische ondernemer. Dit is het vakblad van de hippische branche.

Hoofdstuk 2: Materiaal en Methode

Om het onderzoek tot goed eind te kunnen brengen, dient er een goed onderzoek gedaan te worden naar de effecten van de afschaffing van de landbouwregeling op de Nederlandse paardenfokkerij. Om antwoord op deze vraag te krijgen is er een materiaal en methode opgesteld om via de onderstaande deelvragen, antwoord te krijgen op de hoofdvraag. Per deelvraag is het materiaal en de methode verschillend.

§ 2.1 Wat voor een positieve en negatieve effecten heeft de afschaffing van de landbouwregeling op de paardenfokkerij?

Om antwoord te krijgen op de bovenstaande deelvragen werd het deskresearch van de andere sectoren van dit vooronderzoek gebruikt. Deze bronnen zijn verzameld en werden geanalyseerd. Dit waren allemaal wetenschappelijke bronnen. Naast deskresearch werd er ook nog een kwalitatief onderzoek gedaan door middel van diepte-interviews. Deze interviews waren van belang om de volgende gegevens te vergaren:

- Positieve invloed op de paardenfokkerij
- Negatieve invloed op de paardenfokkerij
- Invloed btw-verhoging
- Administratieve lasten
- Kans op afvloeiingen

Deze diepte-interviews hebben met de volgende personen plaatsgevonden: Werkgroep Fiscaal Sociaal Economisch beleid (Werkgroep van Sectorraad Paarden en een belastingadviseur (specialist landbouwregeling). Deze diepte-interviews werden gehouden op de locaties van de geïnterviewde en deze hebben plaatsgevonden in mei 2018. De resultaten van deze diepte-interviews zijn door middel van een beschrijvende analyse verwerkt in het afstudeerwerkstuk. De validiteit werd gewaarborgd omdat er gesproken werd met twee specialisten op het gebied van de landbouwregeling m.b.t. de paardensector. De enige criteria waaraan de diepte-interviews moesten voldoen was de gemiddelde duur van een tot twee uur, pas dan was er voldoende diepte ingebracht op het onderwerp. Ook moest het interview gehouden worden met een persoon die er neutraal in stond.

§2.2 Welke partijen binnen de paardenfokkerij zijn gedupeerd door de afschaffing van de landbouwregeling?

Enquête

Het was van belang om inzicht te krijgen in de (eventueel) gedupeerde partijen na afschaffing van de landbouwregeling. Daarom heeft er een kwantitatief onderzoek plaatsgevonden. Dit kwantitatieve onderzoek bestaat uit een enquête die landelijk verspreid werd. Deze enquête was opgesteld voor alle fokkers uit Nederland. Dit betekent dat zowel de bedrijfsmatige- als de hobbyfokkers de enquête mochten invullen. De enquête werd geplaatst op Thesistools en werd verspreid via internet, sociale media, nieuwsbrieven van stamboeken en door middel van mijn eigen netwerken. Er zijn een aantal variabelen die van belang waren om te onderzoeken:

- Het was belangrijk om te weten met wat voor een fokker je te maken hebt. Belangrijke informatie hiervoor was: Bedrijfsmatige- of hobbyfokker, aantal paarden, aantal merries, aantal merries die jaarlijks gedekt worden etc. Hiervoor waren de vragen 4 t/m 8 van de enquête opgesteld.

- Daarnaast was het goed om erachter te komen wat die factoren voor een rol speelden bij het hengstenkeuze proces. Hierdoor kon je inzicht krijgen in de belangrijke factoren binnen het proces, dus ook de rol van geld. Vraag 13 en 14 van de enquête waren van belang om antwoord op deze vraag te krijgen.
- De laatste gegevens die erg belangrijk waren om antwoord te kunnen geven op de deelvraag, waren de gevolgen van de landbouwregeling. Zo kon er inzicht verkregen worden over de kennis van de landbouwregeling van de fokkers, dit liet het kennisniveau zien. Ook werden zo de gevolgen van de fokkers in beeld gebracht. Hiervoor werden vraag 15, 16 en 20 gebruikt.

Door al deze variabelen aan elkaar te koppelen werd het zichtbaar voor welke partij deze afschaffing de meeste invloed/gevolgen had. Er waren wel een aantal criteriums gekoppeld aan de enquête:

- De enquête diende volledig ingevuld te zijn
- De respondent diende minimaal een veulen per jaar te fokken

De exacte omvang van de paardensector, dus ook de paardenfokkerij was niet bekend. Dit kwam omdat een integraal monitoringsysteem ontbreekt (Jager, 2018). Tevens zijn de gegevens van het aantal fokkers ook niet te krijgen via stamboeken. Het KWPN-stamboek wilde deze aantallen niet verstrekken en het KFPS had hier geen registratie van.

Het was wel bekend dat er zo'n 1518 merriehouders zijn (M. van Hal, 2017). Jaarlijks worden er ook ongeveer 20.000 veulens gefokt. Het exacte aantal fokkers was dus niet bekend, dit aantal werd geschat op 5.000. Door deze onderzoekspopulatie (van 5000 fokkers) door de steekproefcalculator te halen met een foutenmarge van 5%, een betrouwbaarheidsniveau van 90% en de mate van spreiding is 50% werd de gewenste steekproefgrootte geschat op 257 respondenten.

De gegevens van de enquête zijn verwerkt met SPSS. Dit programma werd gebruikt om het maximale uit de ontvangen gegevens te halen. Tevens werden de gegevens door middel van een beschrijvende analyse verwerkt in het afstudeerwerkstuk.

Diepte-interview

Naast de enquête hebben er ook nog een aantal diepte-interviews plaatsgevonden met hengstenhouders. Hierbij werd onderscheid gemaakt worden tussen de kleine hengstenhouderijen en grote hengstenhouderijen. Omdat er in Nederland maar weinig (+/-) bekende/grote hengstenhouders zitten werden er bij een grote hengstenhouderij een diepte-interview gehouden. Omdat er meerdere kleine hengstenhouders zitten, hebben er twee diepte-interviews plaatsgevonden op deze bedrijven. In totaal hebben er drie diepte-interviews plaatsgevonden op de locatie van de hengstenhouders. De interviews werden in mei gehouden. Er zullen alleen geregistreerde hengstenhouders geïnterviewd worden, dit was om de betrouwbaarheid van het onderzoek hoog te houden.

§2.3 Hoe groot is de afvloeiing van dekkingen en registraties naar de omliggende landen na afschaffing van de landbouwregeling?

Enquête

Ook om deze deelvraag te kunnen beantwoorden werd er een kwantitatief onderzoek gehouden door middel van een enquête. De doelgroep voor deze enquête waren de hobby- en de bedrijfsmatige fokkers. De enquête werd eind april 2018 online gezet, dit is gebeurd op thesistools, online enquête programma. De enquête werd landelijk verspreid via internet, sociale media, nieuwsbrieven van stamboeken en door eigen netwerk. Een aantal belangrijke variabelen die van belang waren om antwoord te kunnen geven op deze deelvraag:

- Het is belangrijk om inzicht te krijgen in de factoren die een grote rol spelen in het hengstenkeuze proces. Hiervoor zijn vraag 13 en 14 erg belangrijk.
- De loyaliteit aan de Nederlandse hengst was een belangrijke factor om te meten. Wanneer de loyaliteit hoog is, is men ook meer bereid te betalen. Vraag 18 en 19 hebben hier antwoord op gegeven.

Het doel was om 257 respondenten te krijgen om de betrouwbaarheid van het onderzoek garanderen. Daarnaast gelde er ook een aantal criteria:

- De enquête moest volledig ingevuld zijn
- De fokker diende met Nederlandse hengsten te fokken/gefokt te hebben
- De fokker moest minimaal één veulen per jaar fokken

Deze enquêtes werd verspreid door middel van social media, nieuwsbrieven stamboeken en via de mail. De gegevens van de enquête werden verwerkt met het programma SPSS. Tevens werd er een beschrijvende analyse verwerkt in het afstudeerwerkstuk. Wanneer het aantal respondenten niet gehaald werd, zou het onderzoek alsnog plaatsvinden met het aantal respondenten die op dat moment aanwezig waren.

Hoofdstuk 3: Resultaten

Er zijn vijf diepte-interviews afgenomen bij diverse betrokken partijen:

- Sectorraad paard
- Belastingadviseur Countus
- Pretendenthoeve/ Van Norel Hengstenhouderij
- Stal IJselvliedt
- Hengsthouders Schilder

Naast de interviews is een enquête afgenomen onder alle fokkers in Nederland. Dit betekent dat zowel hobbyfokkers als bedrijfsmatige fokkers de enquête mochten invullen. Deze enquête is uitgezet om te kijken of deze doelgroep gevolgen gaat ervaren door de afschaffing van de landbouwregeling. De enquête heeft 56 respondenten opgeleverd, dit aantal is lager dan gehoopt. Van deze respondenten was 93% vrouw. 62,5% van de respondenten valt in de leeftijdscategorie van 20-30 jaar. Meer dan de helft van de respondenten is woonachtig in de provincie Gelderland. De provincies Noord-Brabant, Zuid-Holland en Noord-Holland zijn hierop aansluitend.

De fokkers hebben meerdere paarden in bezit. De categorie van 6 of meer paarden heeft in dit geval de meeste respondenten. Zo'n 32,1% van de respondenten heeft namelijk 6 of meer paarden in bezit. De categorieën '2 paarden' en '4-6 paarden' hebben een percentage van 19,6%. De andere categorieën scoren niet hoger dan 10,7%.

Van de ondervraagde fokkers fokt meer dan de helft (58,9%) dressuurpaarden. Opgevolgd door:

- Springpaarden (17,9%)
- Pony's (17,9%)
- Recreatiepaarden (17,9%)
- Tuipaarden (5,4%)
- Anders (3,6%) → minipaarden, endurance paarden, eventing paarden, allround paarden en speciale rassen.

Meer dan de helft van de respondenten fokt KWPN'ers. 25% van de ondervraagden fokt met paarden uit het buitenland zoals: Hannoveraan (DE), Oldenburger (DE), Westfalen (DE), BWP (BE), Belgisch miniatuur paard (BE). De andere 26,8% zijn paarden van een ander stamboek. Voorbeelden van de gegeven antwoorden zijn: Haflinger, Miniatuur paarden, Fjord, Appaloosa en Shetlanders.

De doelen van het fokken verschilt per fokker. Meer dan de helft (57%) van de fokkers laat het doel van het fokken afhangen van de kwaliteit van het gefokte paard. 23% fokt paarden voor eigen gebruik en de andere 20% fokt paarden met het oog op de verkoop.

De paarden vallen in de volgende prijsklasse:

Tabel 4: Prijsklasse gefokte paarden respondenten

Prijsklasse:	Totaal aantal respondenten	Aantal hobbyfokkers	Aantal bedrijfsmatige fokkers
Van 0 tot 2000 euro	19	18	1
Van 2000 tot 5000 euro	19	18	1
Van 5000 tot 10.000 euro	22	20	2
Van 10.000 tot 15.000 euro	14	10	4

15.000 euro en hoger	10	8	2
----------------------	----	---	---

De meest gefokte paarden van de hobbyfokker vallen tussen de €2000,- en €10.000. Bij de bedrijfsmatige fokker ligt de gemiddelde prijs tussen de €10.000,- en 15.000,-.

§3.1 Wat zijn de positieve effecten van de afschaffing van de landbouwregeling?

Er hebben interviews met iemand uit de sectorraad Paard en met een belastingsspecialist plaatsgevonden om inzicht te krijgen in de effecten van de landbouwregeling, ook de positieve effecten. Deze interviews zijn gehouden met Halbe van den Berg (Belastingsspecialist Countus) en Jan-Paul Duijndam (secretaris van Sectorraad Paarden).

Op de vraag welke positieve effecten de afschaffing van de landbouwregeling met zich meebrengt zijn beide partijen het met elkaar eens.

De heer van den Berg geeft aan nog geen positieve effecten na de afschaffing van de landbouwregeling ervaren te hebben. Hij vond de landbouwregeling een prima regeling die voor veel duidelijkheid zorgde bij de ondernemers. De enige voordelen van de afschaffing van de landbouwregeling zijn: uniformiteit gehele sector en aftrek van de voorbelasting voor ondernemers. De landbouwsector was namelijk de enige sector die gebruik mocht maken van deze regeling.

De heer Duijndam geeft aan geen positieve effecten te zien in de afschaffing van de landbouwregeling. Het zou wel positief kunnen worden, wanneer alle landen in de EU dezelfde btw-tarieven gaan hanteren. Zo tackel je de problemen zoals concurrentievoordeel.

§3.2 Wat zijn de negatieve effecten van de afschaffing van de landbouwregeling?

De diepte-interviews met de heer Duijndam en de heer van den Berg zijn van belang voor deze deelvraag.

De heer van den Berg vindt het grootste nadeel dat er veel onduidelijkheid gecreëerd is voor kleine ondernemers. Eerder hadden ze de keus om te kiezen tussen de landbouwregeling en de ondernemersregeling. Nu moet er goed gekeken worden naar de afnemers (hobby- of bedrijfsmatig). Dit maakt het handelen in Nederland niet alleen moeilijker, maar ook het internationale verkeer. De verkopers moeten zich goed verdiepen in wie de klant is en aan de hand daarvan te kijken wat voor een btw-tarief daaraan vast zit. De paardensector is niet gewend om in de handel met btw bedragen te werken. De prijsvorming zal dus een probleem gaan vormen. Er moet nu gesproken worden over prijzen inclusief btw. Btw verhoging en bewustzijn zal bij de ondernemer moeten gaan groeien.

De afschaffing van de landbouwregeling in combinatie met de btw-verhoging heeft een prijsverhoging als gevolg.

Volgens de heer van Duijndam kan de afschaffing van de landbouwregeling ervoor zorgen dat het fokken duurder wordt voor de particuliere fokkers. Echter is dit afhankelijk van hoe de hengstenhouders de diensten gaan aanbieden (eventueel opgesplitst of normaal) en toch nog voor een deel in het lage tarief vallen. Dit zou geen probleem zijn als deze regeling in de hele EU afgeschaft zou worden, maar op dit nog niet zo. Nederland heeft dus een verslechterde concurrentiepositie, welke afvloeiingen naar omliggende landen met zich mee kunnen brengen.

§3.3 Welke partijen zijn gedupeerd door de afschaffing van de landbouwregeling?

Hobby- en bedrijfsmatige fokkers

Van de respondenten was 87% hobbyfokker en 13% bedrijfsmatige fokker.

Op de vraag welke factoren wel of niet van belang zijn tijdens het hengstenkeuzeproces voor de juiste hengst, werden de volgende antwoorden gegeven. Het was mogelijk om meerdere antwoorden in te vullen, daarom komt het percentage niet uit op 100%. Uit deze grafiek blijkt het volgende:

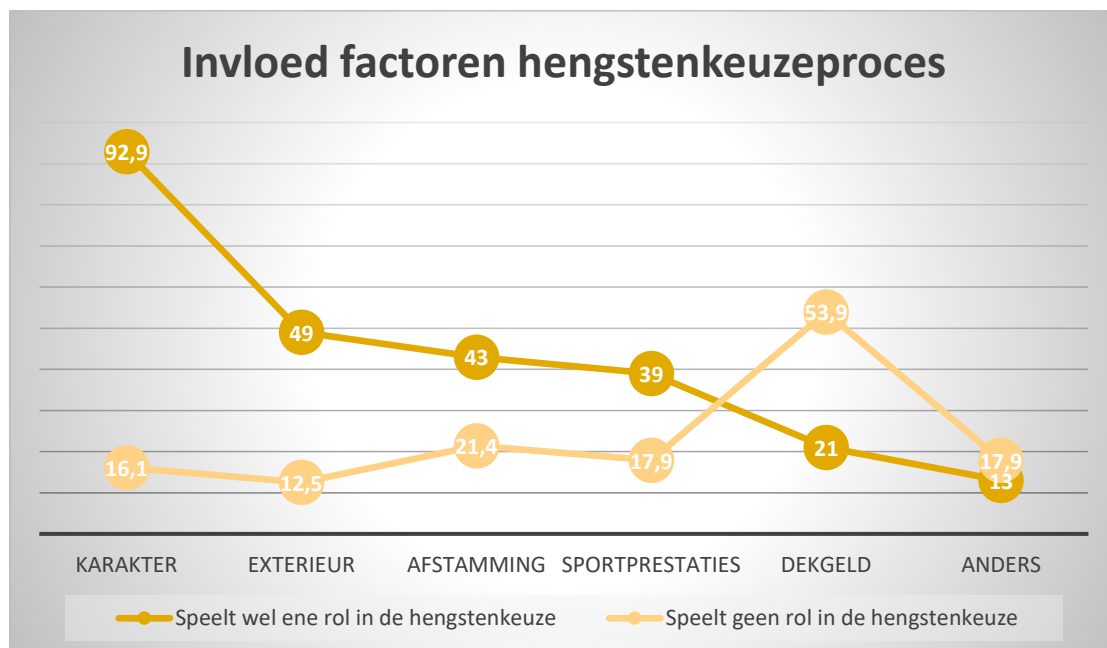
Deze factoren zijn **wel** van belang tijdens het proces (op volgorde van het belangrijkste en het minst belangrijkst):

1. Karakter
2. Exterieur
3. Afstamming
4. Sportprestaties
5. Dekgeld
6. Anders*

Deze factoren zijn **niet** van belang tijdens het proces (op volgorde van minst belangrijkst naar het belangrijkste):

1. Dekgeld
2. Afstamming
3. Sportprestaties/anders*
4. Karakter
5. Exterieur

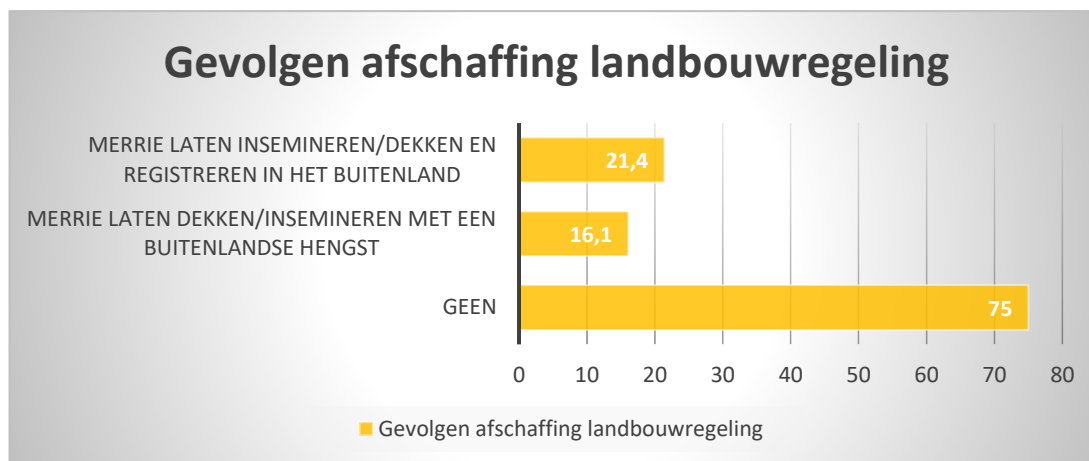
*Als toelichting voor de keuze van 'Anders' werd het volgende vermeld: merrie aanvullen, Genetisch profiel, maat en lengte, nakomelingen, gezondheid, beweging i.c.m. kleur, predicaten, bloedspreiding en populariteit.

Grafiek 1: Factoren hengstenkeuzeproces

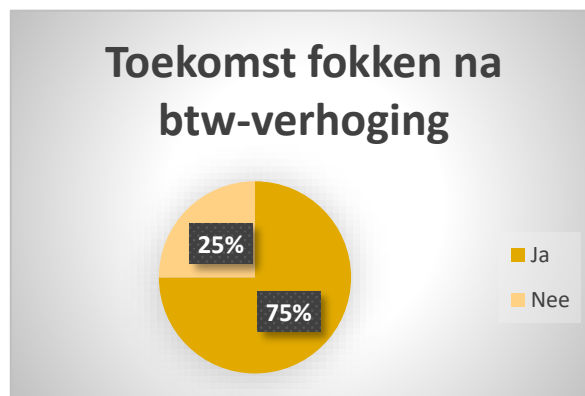
Om de kennis van de landbouwregeling te toetsen is er gevraagd of men kennis heeft van de landbouwregeling. Iets meer dan de helft (52%) van de respondenten weet wat de landbouwregeling inhoudt. De andere 48% kent de landbouwregeling niet en weet dus ook niet wat deze regeling inhoudt.

Op de vraag of de afschaffing van de landbouwregeling gevolgen heeft voor de fokker zelf, werden de onderstaande resultaten als antwoord gegeven:

Grafiek 2: Gevolgen respondenten afschaffing landbouwregeling

Maar weinig fokkers geven aan gevolgen te gaan ervaren door de afschaffing van de landbouwregeling. 75% van de fokkers geeft dan ook aan gewoon door te gaan met fokken, ook na de afschaffing van de landbouwregeling. 25% van de respondenten geeft aan dat ze zullen stoppen met het fokken van paarden.

Grafiek 3: Toekomst fokken na btw-verhoging

Diepte-interviews Hengstenhouders

Naast de enquête zijn er ook diepe-interviews gehouden met een aantal hengstenhouders in Nederland.

Stal Ysselvliedt (Wezep)

Stal Ysselvliedt is een welshpony fokkerij. De hobbyfokkers en de kleine fokkerijen zullen last krijgen van de landbouwregeling. De fokkers willen niet meer gaan betalen voor het fokken van een pony. Ook is 21% op de verkoop van een pony een groot bedrag. De sector is al enorm geraakt door de crisis en beginnen nu eindelijk weer op de rit te komen. De grote bedrijven zien vaak niet het nut in van de ponyfokkerij, alleen vergeten ze dat iedereen begint met paardrijden op een pony. De politiek weet te weinig af van de paardenhouderij.

Hengstenhouderij Schilder (Kampen)

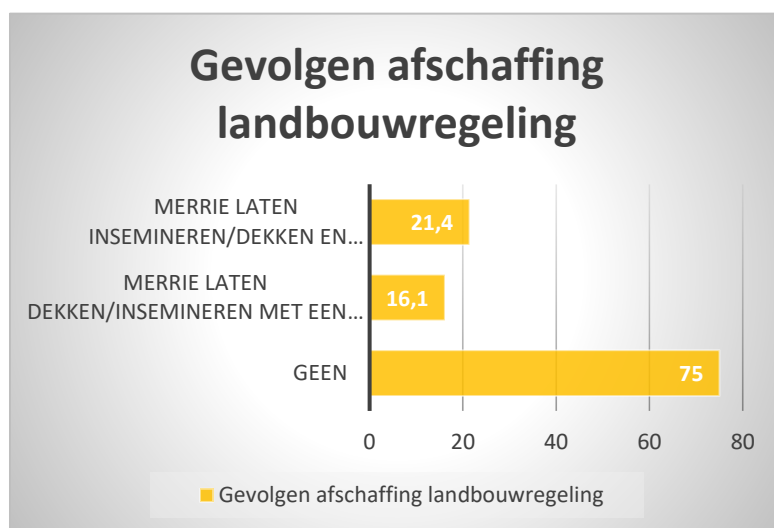
Hengstenhouderij Schilder heeft drie paarden ter dekking staan, twee tuigpaarden en een dressuurpaard. Zij geven aan geen problemen te gaan ervaren door de afschaffing van de landbouwregeling. Zij hebben veel vaste klanten en tuigpaarden worden alleen in Nederland gefokt. Hierdoor hebben ze concurrentie vanuit het buitenland.

Hengstenhouderij Pretendenthoeve (Wapenveld)

Zij zeggen veel negatieve gevolgen te ervaren van de afschaffing van de landbouwregeling. De klanten bestaan voornamelijk uit hobbyfokkers en ze hebben nog maar weinig vaste klanten. Klanten shoppen tegenwoordig gewoon waar ze willen. Het gaat hetzelfde als winkels in het dorp. Ze zien een product in de winkel en kopen het ergens anders of online. Voor hobbyfokkers wordt het fokken gewoon te duur en daarom stoppen ze ermee.

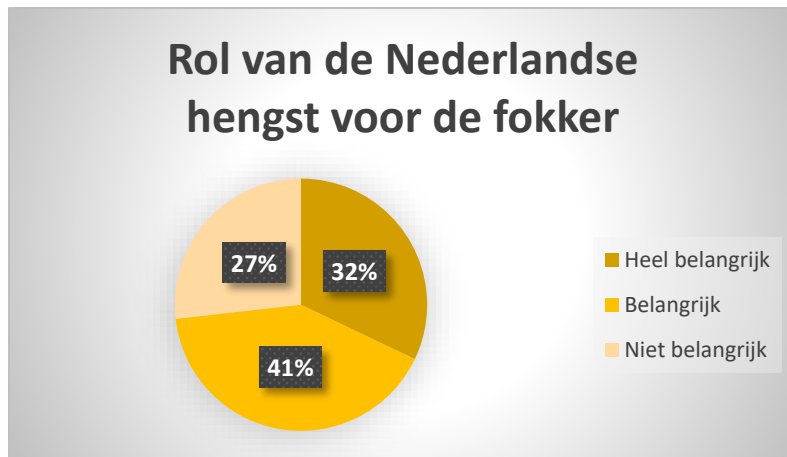
§3.4 Hoe groot is de afvloeiing van dekkingen en registraties naar omliggende landen na afschaffing van de landbouwregeling?

In figuur 8 is te zien dat 75% van de respondenten verwachten dat de afschaffing van de landbouwregeling geen gevolgen heeft voor henzelf. 21,4% van de respondenten zijn/haar merrie insemineren/dekken en registreren in het buitenland als gevolg van de afschaffing van de landbouwregeling. Als laatste is te zien dat 16,1% van de respondenten zijn/haar merrie laten dekken/insemineren met een buitenlandse hengst als gevolg van de afschaffing van de landbouwregeling.

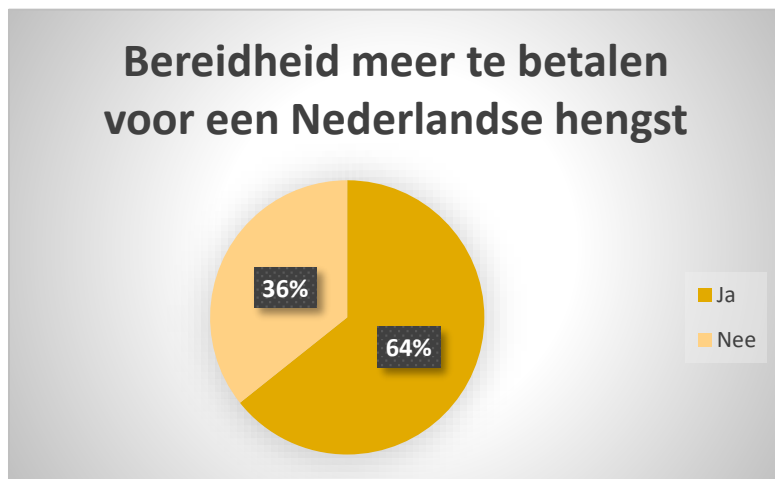
Grafiek 4: Gevolgen afschaffing landbouwregeling

Als we kijken naar cirkeldiagram in figuur 9 is er te zien dat 41% van de respondenten de rol van de Nederlandse hengst belangrijk vindt, dit is van belang om te kijken hoe groot de afvloeiing van de hengst naar het buitenland is. 32% van de respondenten vindt de rol van de Nederlandse hengst heel belangrijk en 27% van de respondenten vindt de rol van de Nederlandse hengst niet belangrijk.

Grafiek 5: Rol Nederlandse hengsten voor de fokker

In cirkeldiagram in figuur 10 is te zien dat 64% van de respondenten bereid is om meer te betalen voor een Nederlandse hengst vanwege de afschaffing van de landbouwregeling. Echter is te zien dat 36% van de respondenten daar niet bereid toe is.

Grafiek 6: Bereidheid meer te betalen voor de Nederlandse hengst

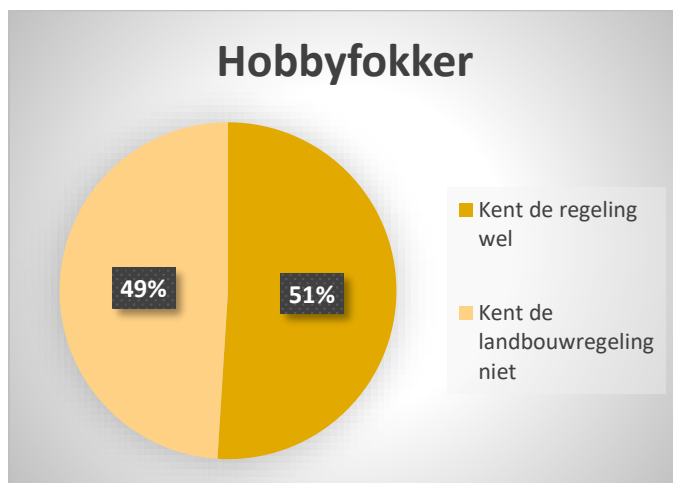
§3.5 Kruisverbanden

Doel van de fokker

Het doel van beide soorten fokkers is afhankelijk van de kwaliteit. Geen een bedrijfsmatige fokker geeft aan een paard te fokken voor eigen gebruik. Bij de hobbyfokkers is dit wel het geval (27%).

Kennis van de landbouwregeling

Het grootste deel van de hobbyfokkers heeft geen enkel idee wat de landbouwregeling inhoudt. Bij de bedrijfsmatige fokkers kent 28% de landbouwregeling niet. De overige 72% van de bedrijfsmatige fokkers ken de landbouwregeling wel.

Grafiek 7: Soort fokker

De rol van dekgeld in het hengstenkeuzeproces

Soort fokker

Voor 42,9% van de hobbyfokkers speelt het dekgeld wel een rol in het hengstenkeuzeproces. Voor de bedrijfsmatige fokkers speelt dekgeld geen rol tijdens dit proces.

Afvloeiingen

Verband woonprovincie en afvloeiing naar het buitenland

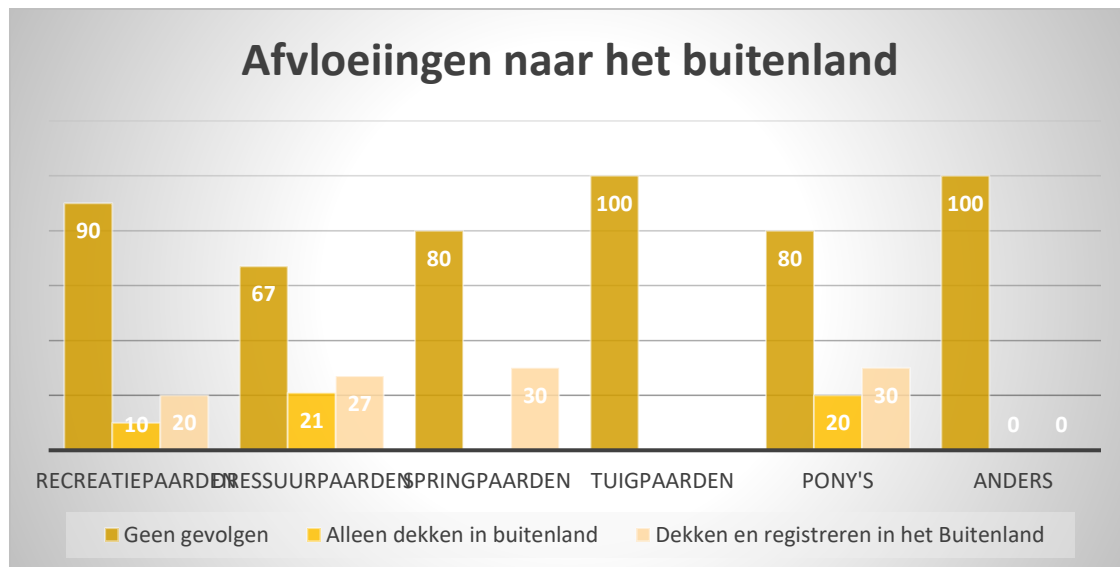
Er is een verband te zien tussen de provincies die grenzen aan de Duitsland en België en de afvloeiing naar het buitenland. Fokkers uit de provincie Groningen, Noord-Brabant, Friesland, Overijssel, Gelderland, Noord-Holland en Zuid-Holland geven aan de merrie ook wel in het buitenland te laten willen dekken en registreren. Provincies zoals Friesland, Drenthe, Utrecht, Limburg en Flevoland blijven liever de merrie in Nederland dekken.

Soort fokker en afvloeiingen naar het buitenland

De wil om met een hengst uit het buitenland te dekken en registreren van paarden is groter bij de hobbyfokkers dan bij de bedrijfsmatige fokkers. Bij de hobbyfokkers is 14% van de fokkers bereid om met een hengst uit het buitenland te dekken. 20% van deze fokkers zou de merrie laten dekken en registreren in het buitenland. Bij de bedrijfsmatige fokkers is 12,5% bereid om te dekken met een paard uit het buitenland. 12,5% van de bedrijfsmatige fokkers is ook bereid de merrie te dekken en te registreren in het buitenland.

Soort paarden en afvloeiingen naar het buitenland

De afvloeiingen naar het buitenland komt voornamelijk voor bij de recreatiepaarden, dressuurpaarden, springpaarden en pony's. De afvloeiingen naar het buitenland komt niet voor bij de tuigpaarden en overige paarden.

Grafiek 8: Afvloeiing naar buitenland

Loyaliteit Nederlandse hengsten

De loyaliteit van de bedrijfsmatige fokkers naar de Nederlandse hengsten ligt vrij hoog. Zo'n 58% van de bedrijfsmatige fokkers vind de Nederlandse hengsten erg belangrijk voor de fokkerij. 28% vind ze belangrijk en 14% van de bedrijfsmatige fokkers vind de Nederlandse hengsten niet belangrijk.

Van de hobbyfokkers vind 29% de Nederlandse hengsten heel belangrijk voor de fokkerij en 42% belangrijk. De andere 29% van deze hobbyfokkers vind de Nederlandse Hengsten voor eigen fokken niet belangrijk.

Bereidheid meer te betalen voor een Nederlandse hengsten

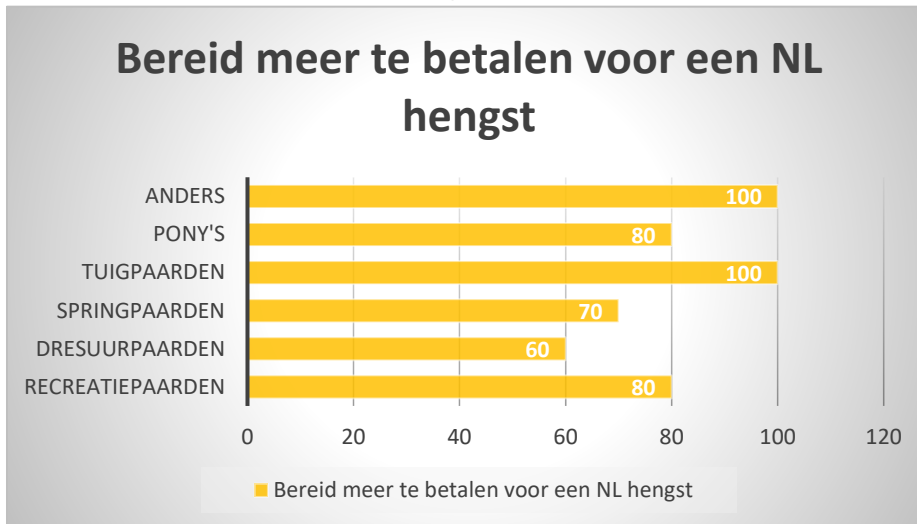
Soort fokker

65% van de hobbyfokkers is bereid meer te betalen voor een Nederlandse hengst, de andere 35% heeft dit er niet voor over. Van de bedrijfsmatige fokkers is 58% bereid meer te betalen voor een Nederlandse hengst. De overige 42% van de bedrijfsmatige fokkers is niet bereid meer te betalen voor een Nederlandse hengst

Soort paarden

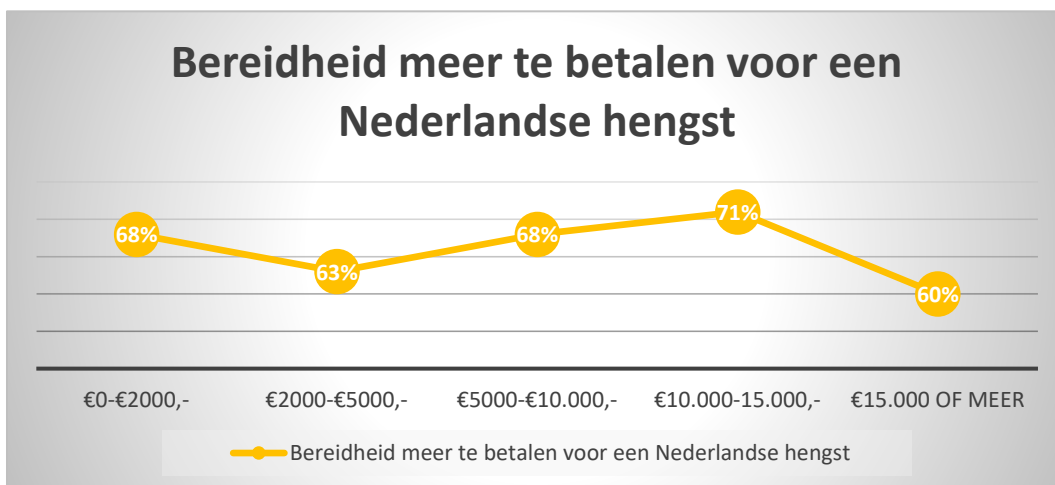
Fokkers van dressuurpaarden en springpaarden zijn het minst bereid meer te betalen voor een Nederlandse hengst. De fokkers van tuigpaarden en andere soorten paarden zijn allemaal bereid meer

te betalen voor een Nederlandse hengst.

Grafiek 9: Bereidheid meer te betalen voor een Nederlandse hengst- soorten paarden

Prijsklasse en bereidheid meer te betalen voor een Nederlandse hengst

Grafiek 10: Bereidheid meer te betalen voor een Nederlandse hengst - prijsklasse

Het blijven fokken na de btw-verhoging

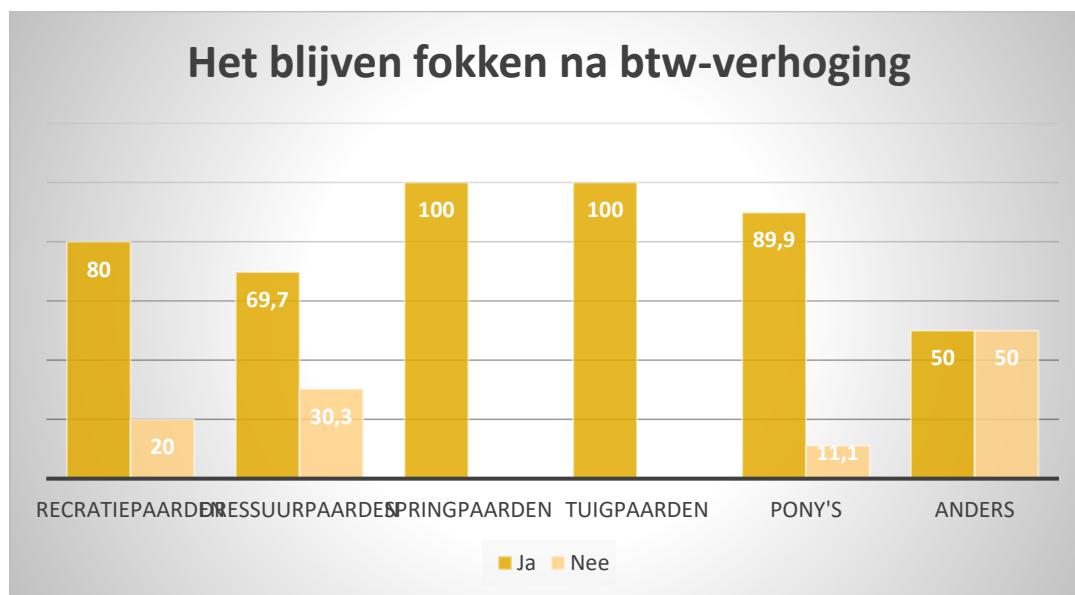
Soort fokker

Van de bedrijfsmatige fokkers geeft ongeveer 17% aan te stoppen met het fokken van paarden. De andere 83% van de bedrijfsmatige fokkers geeft aan door te gaan met het fokken van paarden.

Van de hobbyfokkers geeft 36% aan te stoppen met het fokken van paarden na de btw-verhoging. De andere 64% geeft aan door te gaan met het fokken.

Soort paarden

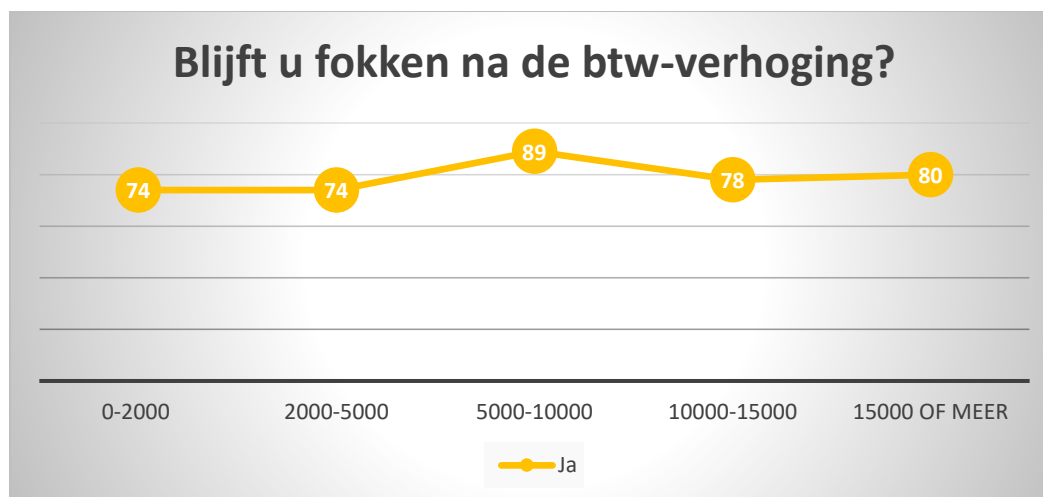
Fokkers van springpaarden en tuigpaarden blijven fokken, ook na de btw-verhoging. Bij fokkers die overige paarden fokken is de mening verdeeld.

Grafiek 11: Het blijven fokken van paarden na btw-verhoging- soort paarden

Prijsklasse

Naarmate de prijs van de paarden van de fokkers hoger wordt, hoe groter percentage blijft fokken. Het hoogtepunt ligt op de prijsklasse van €5000-€10.000,-

Grafiek 12: Blijft u fokken na btw-verhoging? - Prijsklasse

Hoofdstuk 4: Discussie

Het doel van het onderzoek was om inzicht te krijgen in wat voor een gevolgen de afschaffing van de landbouwregeling en de bijbehorende btw-verhoging heeft op de Nederlandse fokkerij. Om uiteindelijk een adviesartikel te kunnen schrijven voor het vakblad de Hippische Ondernemer.

De volgende onderzoeksvraag is opgesteld om het onderzoek te kunnen leiden: “Wat is het effect van de afschaffing van de landbouwregeling op de Nederlandse fokkerij?”. Om antwoord te krijgen op deze hoofdvraag zijn de belangrijkste resultaten per deelvraag hieronder opgesteld.

De afschaffing van de landbouwregeling brengt tot op heden nog weinig positiefs met zich mee. De landbouwregeling was een goede regeling en gaf weinig problemen. Het afschaffen van de landbouwregeling heeft voor veel onduidelijkheid en verwarring gezorgd voor de ondernemers in de landbouwsector. Het enige positieve van de afschaffing van de landbouwregeling is dat het voor uniformiteit heeft gezorgd. De agrarische sector was namelijk de enige sector die gebruik kon maken van deze regeling. Nu gelden er voor alle sectoren dezelfde regels en wetten. Uiteindelijk kan de afschaffing van de landbouwregeling wel leiden tot iets positiefs, dit kan alleen als alle landen binnen de EU dezelfde regels krijgen wat betreft btw. Nu is het Nederland een van de enige landen waar deze regeling afgeschaft is. Wel zorgt de afschaffing van de landbouwregeling ervoor dat de ondernemers voorbelasting over de omzetbelasting kunnen aftrekken.

Tot op heden zijn er alleen nog maar nadelige-effecten ondervonden door de afschaffing van de landbouwregeling. Het fokken wordt voor particuliere fokkers duurder. De paardenfokkerij bestaat voor ongeveer 90% uit particulieren fokkers, voor hen is de brengt de afschaffing van de landbouwregeling veel kosten met zich mee. Zij zijn wel degene die de productie van paarden zorgen en dus de exportproducten leveren. Naast de oplopende kosten van de particuliere fokker, is de Nederlandse concurrentiepositie ook nog eens verslechterd. Dit komt omdat Nederland als een van de enige landen de regeling heeft afgeschaft, in andere bekende paardenlanden zoals Duitsland en België gelden dit soort regelingen nog wel. Dit brengt afvloeiingen naar het buitenland met zich mee. Naast de economische redenen zal het voor hengstenhouders vooral veel werk opleveren. Dit komt omdat ze vanaf nu goed moeten kijken wie hun afnemers zijn. Er moet gekeken worden of iemand een particuliere fokker of bedrijfsmatige fokker is. Dit zorgt niet alleen voor het binnenland problemen, maar ook voor het internationale verkeer. Ze moeten de administratie goed gaan bijhouden en belastingaangifte doen. De ondernemers moeten leren omgaan om met prijzen inclusief btw te gaan werken, dit is anders dan ze gewend zijn.

De meeste gedupeerde van de afschaffing van de landbouwregeling zijn de hengstenhouders (groot en klein) en de particulieren/hobbyfokkers. Er is gekeken naar wat voor een rol het dekgeld speelt in het hengstenkeuzeproces. Het percentage van fokker waarvan het dekgeld wel een grote rol speelt in het hengstenkeuzeproces is 21%. Van de ondervraagde fokkers geeft 25% aan te stoppen met het fokken na afschaffing van de landbouwregeling en door de btw-verhoging. $\frac{3}{4}$ van dit percentage is hobbyfokker. Dit percentage maakt ook de hengstenhouders (groot en klein) gedupeerd, zeker doordat de zij ook in een verminderde concurrentiepositie zitten in vergelijking met omliggende landen zoals België en Duitsland. 37,4% van de fokkers zal de merrie dan ook laten dekken (en in sommige gevallen ook) registreren in het buitenland. De hengstenhouders ervaren nu ook al veel concurrentie uit landen zoals Duitsland. De grote hengstenhouderijen bestaan 90% uit hobbyfokkers. Zij ervaren nu al veel verschillen met voorgaande jaren. Het aantal spermabuisjes is gedaald en sommige hengstenhouderijen gaan inseminatiediensten als service bieden zodat ze het dekgeld niet hoeven te verhogen om geen klanten mis te lopen. Daarnaast moeten ze over alle paarden 21% btw

gaan betalen en veel hengstenhouderijen verkopen ook paarden. Hiervan zijn de meeste afnemers particulier. Voor paarden van rond de €25.000,- heeft dit percentage weinig effect, maar voor pony's of paarden onder dat bedrag is 21% een hoog bedrag. De hengstenhouders met bijvoorbeeld tuigpaarden hebben geen last van de afschaffing van de landbouwregeling. Tuigpaarden worden namelijk alleen maar in Nederland gefokt, hierdoor ervaren ze dus geen concurrentie uit het buitenland. Daarnaast hebben deze stallen meestal veel vaste klanten, tegenovergesteld van grote hengstenhouderijen. Door het percentage van 21,4% die de merrie laat dekken/insemineren en registreren in het buitenland, gaan de stamboeken daar ook zeker concurrentie van ervaren.

De verslechterde concurrentiepositie heeft zo wel haar impact op de Nederlandse fokkerij. Zo geeft 21,4% van de fokkers aan dat hij of zij zijn merrie zou laten dekken met een buitenlandse hengst en geeft 16% aan dat ze de merrie laten dekken/insemineren en registreren in het buitenland. Vooral fokkers van dressuurpaarden, springpaarden en pony's zijn bereid om de paarden te laten dekken en registreren in het buitenland. Tevens is de provincie van fokkers ook een reden om af te vloeien naar het buitenland. In de provincies zoals Groningen, Overijssel, Gelderland, Noord-Brabant, Noord-Holland en Zuid-Holland is de afvloeiing naar het buitenland groter dan in provincies zoals Flevoland, Friesland etc. 73% van de fokkers vindt dat de Nederlandse hengst een belangrijke tot zeer belangrijke rol speelt in de paardenfokkerij. 64% procent is dan ook bereid meer te betalen voor de Nederlandse hengst, de andere 36% is dat niet. Dit ligt ook aan het soort paard en de prijsklasse. Voor dressuur- en springpaarden is men het minst bereid meer te betalen voor een Nederlandse hengst. Ook tot de prijsklasse van €10.000 tot €15.000 ligt het percentage onder de 70% voor de bereidheid tot het meer betalen voor een Nederlandse hengst.

Het onderzoek is minder goed verlopen dan gehoopt. De enquête heeft minder respondenten opgeleverd dan de steekproefcalculator aangaf. Het doel was om 257 respondenten te krijgen voor het onderzoek, helaas was dit maar een aantal van 56 respondenten. De enquête is verspreid via internet, sociale media en door eigen netwerk. Na een tijdje aan het onderzoek gewerkt te hebben, kom je erachter dat het toch wel heel veel oudere mensen zijn die aan het fokken zijn. Zij zijn minder actief in een digitale omgeving. Op een gegeven moment ga je deze mensen dan telefonisch benaderen via netwerken om toch een enquête ingevuld te krijgen. De volgende keer zou het handig zijn om meer gericht te zijn op de oudere doelgroep. De interviews gingen wel erg goed en waren dan ook erg divers. Alleen bij het ene interview is het makkelijker diepte te laten krijgen dan bij het andere interview. Maar ondanks het lagere aantal respondenten is de validiteit van het onderzoek nog gewaarborgd, ook dit aantal respondenten geeft voldoende inzicht in de gevolgen. Daarnaast is er met vijf specialisten gesproken die voldoende informatie gegeven hebben.

De resultaten van de enquête en de gesproken specialisten komt goed overeen met de gevonden literatuur van het vooronderzoek. De paardenfokkerij gaat werkelijk gevolgen inzien van de afschaffing van de landbouwregeling met als gevolg dat fokkers gaan afvloeien naar omliggende landen en sommige zelfs stoppen met het fokken. Dit heeft ook gelijk gevolgen voor de hengstenhouderijen die nu al veel problemen ervaren door deze afschaffing.

Hoofdstuk 5: Conclusie

5.1 Conclusie

Per 1 januari 2018 is de btw-landbouwregeling en de veehandelsregeling afgeschaft met als gevolg dat een aantal posten zoals: insemineren, drachtigheidsonderzoeken, embryotransplantaties, stamboek registraties en verkoop van paarden van het lage btw-tarief naar het hoge btw-tarief is verschoven. Het doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen wat voor een effect de afschaffing van de landbouwregeling heeft op de Nederlandse fokkerij.

§5.1.1 Wat voor een positieve effecten heeft de afschaffing van de landbouwregeling op de paardenfokkerij?

Tot op heden zijn er nog geen directe positieve effecten van de afschaffing van de landbouwregeling ondervonden. Voor nu zorgt het voor veel onduidelijkheid en onrust voor ondernemers in de agrarische sector. Echter is er nu wel uniformiteit tussen de verschillende sectoren in Nederland. De agrarische sector was namelijk de enige sector met een speciale regeling zoals de landbouwregeling. Voor zover het voor nu nog geen positieve effecten met zich meebrengt, kan het in de toekomst wel positief worden. Wanneer de btw-regels in de EU allemaal gelijk getrokken zouden worden, zou deze afschaffing wel tot een positief gevolg kunnen leiden. Dan zijn de regels in de hele EU namelijk gelijk en is de concurrentiepositie voor alle landen gelijk. Een ander voordeel voor de ondernemers is dat de verschuldigde btw voor een gedeelte afgetrokken kan worden als voorbelasting. Maar dit is enkel een voordeel voor de ondernemer, niet voor een fokker.

§5.1.2 Wat voor een negatieve effecten heeft de afschaffing van de landbouwregeling op de paardenfokkerij?

Allereerst heeft de afschaffing van de landbouwregeling voor veel onrust en onduidelijkheid gezorgd bij de ondernemers en fokkers van de hippische sector. Door de afschaffing van de landbouwregeling moet de ondernemer zich goed gaan verdiepen in de afnemers. Ze moeten weten wanneer iemand hobbymatig fokt en wanneer men bedrijfsmatig fokt. Aan de hand hiervan moet de ondernemer kijken wat voor een btw-bedrag hij eraan moet koppelen. Dit is al een hele opgave in Nederland, maar voor het internationale verkeer gaat dit voor nog veel meer problemen zorgen. Je weet namelijk in het buitenland niet goed wie je afnemer is. Daarnaast moet dit allemaal goed in de administratie bijgehouden worden. Daarnaast moeten ze btw-aangifte doen, al deden de meeste hengstenhouders dat al.

De ondernemers moeten leren werken met btw-bedragen, dit zijn ze allemaal niet gewend. Bij de verkoop van een paard bijvoorbeeld moet nu een percentage van 21% gerekend worden. Zeker voor particulieren kopers is dit een behoorlijk bedrag. De verkoper en afnemer moeten dus wennen en zich aanpassen aan de nieuwe regelgeving.

Naast de administratieve lasten is de afschaffing voornamelijk een probleem voor de hobbyfokkers. De fokkers uit Nederland bestaan voor 90% uit hobbyfokkers. De btw-verhoging brengt dus oplopende kosten met zich mee voor een hobbyfokker, aangezien zij de btw niet kunnen terugvorderen. Deze 90% van de hobbyfokkers zorgen wel voor de productie van de fokkerij en de export van paarden.

Tevens bevindt Nederland zich momenteel in de verslechterde concurrentiepositie. Dit komt omdat er geen uniforme regels gelden voor de btw in de EU. Nederland heeft als een van de enige landen de landbouwregeling afgeschaft. Landen zoals België en Nederland bezitten nog wel dit soort regelingen. Duitsland en België hebben dus een concurrentievoordeel in vergelijking met Nederland. Zeker omdat de paardenfokkerij in die landen ook erg kwaliteitsvol is. Dit brengt dus afvloeiingen naar het

buitenland met zich mee. Echter denkt de Secretaris van Sectorraad Paarden en de belastingsspecialist van Countus dat dit maar van korte duur is, uiteindelijk zullen zij de waarde erkennen van de Nederlandse hengsten. Maar voor nu is het zeker een groot nadeel van de afschaffing van de landbouwregeling.

§5.1.3 Welke partijen binnen de paardenfokkerij zijn gedupeerd door de afschaffing van de landbouwregeling?

Door de afschaffing van de landbouwregeling zijn er een aantal partijen gedupeerd geraakt. De eerste partij is de hobbyfokker. Zo geeft 25% van de respondenten aan niet door te gaan met het fokken van paarden na de btw-verhoging. Van deze 25% is $\frac{3}{4}$ hobbyfokker. Dit aantal is aardig hoog, zeker omdat volgens 21% van de ondervraagden dekgeld geen rol speelt in het hengstenkeuzeprocess. 21,4% geeft aan de merrie te laten dekken en te registreren in het buitenland. 16,1% van de ondervraagden geeft aan het paard te laten dekken met een hengst uit het buitenland. Dit heeft dus invloed op stamboeken, maar helemaal op Nederlandse hengstenhouderijen. Meer dan 90% van de afnemers van hengstenhouders zijn hobbyfokkers. Zij ervaren nu alle veel concurrentie met het buitenland en dat wordt alleen nog maar erger. Dit jaar is er al een daling geconstateerd van de verkoop van spermabuisjes. Dit komt ook omdat de grote hengstenhouderijen maar weinig vaste klanten hebben en dit voornamelijk hobbyfokkers zijn. De oplopende kosten voor het fokken lopen op waardoor de hengstenhouders klanten mislopen. Maar naast het geld wat ze mislopen op spermabuisjes, lopen ze ook geld mis doordat de afschaffing van de veehandelsregeling is ingegaan. Het btw-tarief voor de verkoop van paarden is verhoogd naar 21%.

§5.1.4 Hoe groot is de afvloeiing van dekkingen en registraties naar de omliggende landen na de afschaffing van de landbouwregeling?

De afschaffing van de landbouwregeling en de daarbij behorende btw-verhoging heeft zeker invloed op de Nederlandse fokkerij. Zo geeft 37,5% aan het paard te laten dekken en/of registreren in het buitenland. Dit is een relatief groot percentage voor de Nederlandse fokkerij. Zeker omdat Nederland bij de top hoort wat betreft het leveren van kwaliteitsvolle paarden en één van de beste stamboeken van de wereld heeft. Vooral fokkers van dressuur-, springpaarden en pony's geven aan naar omliggende landen te gaan. Daarnaast heeft de provincie waarin de fokker woont invloed op de afvloeiingen naar het buitenland. Provincies zoals Groningen, Overijssel, Gelderland, Noord-Brabant etc. geven aan af te vloeien naar het buitenland.

De loyaliteit van fokkers naar de Nederlandse hengsten is niet extreem hoog. Zo geeft 73% van de fokkers aan dat ze de Nederlandse hengsten erg belangrijk vinden voor eigen fokkerij. Maar 64% wil meer betalen voor een Nederlandse hengst, dit is erg weinig. Hoe lager de prijs van het fokproduct, hoe minder men bereid is meer te betalen voor een Nederlandse hengst.

Hengstenhouderijen van tuigpaarden hoeven zich minder zorgen te maken over afvloeiing naar het buitenland. De tuigpaarden worden namelijk alleen in Nederland gefokt en die hengstenhouderijen hebben voornamelijk vaste klanten.

De afvloeiing naar omliggende landen gaat dus werkelijk een probleem vormen voor de Nederlandse fokkerij. Zeker met zulke hoge percentages en de relatief lage loyaliteit naar de Nederlandse hengsten.

§5.1.5 Hoofdvraag: Wat is het effect van de afschaffing van de landbouwregeling op de Nederlandse fokkerij?

Het effect van de afschaffing van de landbouwregeling heeft relatief grote invloed op de Nederlandse fokkerij. Dit komt omdat de paardenfokkerij voornamelijk bestaat uit hobbyfokkers. Zo geeft 25% van de fokkers aan om te stoppen met fokken na de btw-verhoging. Dit $\frac{1}{4}$ van de ondervraagden.

Daarnaast is de loyaliteit aan de Nederlandse hengsten minder hoog dan verwacht. Slechts 73% van de fokkers hecht waarde aan de Nederlandse hengsten en maar 64% is echt bereid meer te betalen. Deze percentages zijn relatief laag en zorgwekkend voor de Nederlandse fokkerij. Daarnaast wordt het voor hengstenhouders moeilijk om te blijven te bestaan. Zeker als zo'n groot deel van de fokkers afvloeit naar het buitenland of helemaal gaat stoppen met het fokken van paarden. Ondanks dat dit voor korte termijn kan zijn, zal dit veel schade aanrichten. Hengstenhouders voeren al veel bijbehorende taken uit welke veel tijd en geld kosten (voorbereiding keuringen, keuringen, wedstrijden, goede ruiters voor op de paarden), die nodig zijn om een hengst succesvol te laten zijn, zonder er iets aan terug te verdienen. Wanneer het aantal afnemers van spermabuisjes ook nog afneemt is het onmogelijk voor hengstenhouders om te blijven bestaan. Zeker als ze inseminatiediensten als service moeten gaan bieden om klanten te behouden, dit kan gewoon niet uit.

Op hengstenhouders van tuigpaarden en bedrijfsmatige fokkers heeft het weinig tot geen effect. Tuigpaarden worden alleen in Nederland gefokt waardoor ze geen concurrentie hebben en bedrijfsmatige fokkers kunnen de btw terugvorderen.

Kortom, de Nederlandse fokkerij gaat hier zeker wel wat van voelen wat zich door gaat berekenen in minder fokkers, hengstenhouderijen en uiteindelijk exportproducten.

5.2 Aanbeveling

Als hengstenhouder is het van belang om je te gaan onderscheiden van de omliggende landen. Zo kan je inderdaad je inseminatiediensten als een service aan gaan bieden om klanten te behouden, echter is dit niet voor elke hengstenhouder mogelijk. Zeker als het van korte termijn zou zijn, is dit het moment dat je klanten aan je moet binden door het bieden van service.

Het is van belang om met een aantal hengstenhouders te verenigen en met elkaar in beraad te gaan, hoe ze zich sterk kunnen maken om meer kennis over de paardensector/paardenfokkerij te generen voor ministers in Den Haag. Een soort van lobby opzetten voor de paardensector. De overheid is namelijk van mening dat het een rijke sector is, maar een groot deel van de sector is hobby en bestaat uit kleine sectoren. Als hengstenhouders moeten we van voren sturen wat betreft regels en politiek, in de plaats van afwachten.

Een mogelijk advies aan de fokker is om Nederlandse hengsten te gebruiken voor de fokkerij. Nederland heeft kwaliteitsvolle paarden en dat moet zo blijven, dit kan alleen wanneer er gedekt blijft worden met Nederlandse paarden.

Naar verwachting zal de regeling in de omliggende landen ook aangepast worden. Het is een kwestie van tijd die als paardensector overwonnen moet worden. Dit kan alleen als alle partijen (fokkers en hengstenhouders en stamboeken) allemaal hun steentje bijdragen.

Bibliografie

- Albregtse, Venema, Oerlemans, van der Veen & Kavelaars. (2007). *Evaluatie van de landbouwregeling in de omzetbelasting*. Den Haag: LEI.
- Bartels, v. H. (2016). Economische waarde van paarden in 2015. *Hippische Monitor* 2016, 11.
- Bruyn, A. d. (2017, september 19). *Wijziging btw-positie van paardenhandelaren en exploitanten dekhengsten*. Opgehaald van ABAB Accountants en Adviseurs: <https://www.abab.nl/artikelen/afschaffing-veehandelsregeling>
- Btw berekenen bij export van goederen naar niet-EU-landen*. (2018). Opgehaald van Belastingdienst: https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/btw/zakendoen_met_het_buitenland/zakendoen_buiten_de_eu/btw_berekenen/btw_berekenen_bij_export_van_goederen_naar_niet_eu_landen/btw_berekenen_bij_export_naar_niet_eu_land
- Btw in de EU*. (2018). Opgehaald van Cijfernieuws: <http://www.cijfernieuws.nl/btw-in-eu/>
- Btw-tarieven en vrijstellingen*. (2018). Opgehaald van Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/btw-omzetbelasting/btw-tarieven-en-vrijstellingen>
- Btw-verhoging door afschaffing btw-landbouwregeling*. (2018, januari 09). Opgehaald van KNHS: <https://www.knhs.nl/nieuws/2018/srp-btw-verhoging-door-afschaffing-btw-landbouwregeling/>
- BVHH*. (2018). Opgehaald van Bond van Hengstenhouders: <http://www.bvhh.nl/>
- Doel Koepel Fokkerij*. (2018). Opgehaald van Koepel Fokkerij: <http://www.koepelfokkerij.com/>
- Eldik, J. v. (1986). *Paardenhouderij praktisch bekeken*. Lelystad: Proefstation voor rundveehouderij, schapehouderij en paardenhouderij (PR).
- Everdingen, W. (2008, juni). *Actueel in historisch perspectief: bedrijven en btw-regelingen*. Opgehaald van Wageningen University & Research: <http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/446169>
- Everdingen, W. v. (2004). Steeds meer boeren in de ondernemersregeling. *Agri-monitor*, 1-2.
- G. Bruin, J. K. (1997). Diepvriessperma bruikbaar, maar niet van elke hengst. *Tussen de oren, voor paard en pony*, 45-47.
- Goederen en diensten naar andere EU-landen*. (2018). Opgehaald van Belastingdienst: https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/btw/zakendoen_met_het_buitenland/goederen_en_diensten_naar_andere_eu_landen/
- H. Silvis, H. v. (2014). *Fiscale faciliteiten agrosector : werking en effecten*. Wageningen: LEI Wageningen UR.
- Jager, M. H. (2018, Februari). *Kengetallen paardenhouderij: lastig door grote diversiteit*. Wageningen: LEI Wageningen UR. Opgehaald van https://scholar.google.nl/scholar?start=40&q=paardenfokkers+Nederland&hl=nl&as_sdt=0,5#d=gs_qabs&p=&u=%23p%3Do5Z9Oun0z98J

- L.T.M. Vandenberghe, J. G. (2012). Embryotransplantatie bij het paard: Onmisbaar voor de moderne fokkerij. *Vlaams Diergeneeskundig Tijdschrift*, 274-282.
- M. van Hal, R. T. (2017). *Hippische monitor*. Den Bosch: HAS Hogeschool.
- M.A. van den Bossche, E. B. (1997). *Grenseffecten van Veranderingen in de Prijsstelling van Motorbrandstoffen*. Rotterdam: Nederlands Economisch Instituut. Opgehaald van <http://docplayer.nl/57974925-Grenseffecten-van-veranderingen-in-de-prijsstelling-van-motorbrandstoffen.html>
- Nannings, A. (2018, maart). Vervallen BTW-landbouwregeling. *Hoefslag*, pp. 66-70.
- Nederland, R. v. (2018). *Erkenning fokkerijorganisaties*. Opgehaald van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/dieren/huisdieren-houden-en-fokken/erkenning-fokkerijorganisaties>
- Selectie en fokprogramma*. (2018). Opgehaald van KWPN: <https://www.kwpn.nl/kwpn-paard/selectie--en-fokprogramma/fokkerij>
- Spiritus, A. D. (2012). *Wie draagt de last van een BTW-verhoging?* Leuven: Centrum voor Economische Studiën.
- Veer, J. d. (1984). *De gevolgen van de uniformering van de BTW-tarieven voor agrarische productie, verwerking en afzet*. Den Haag: Landbouw-Economisch Instituut.
- Vilsteren, J. d. (2017, oktober 11). *Samengestelde btw tarieven voor paarden- en manegehouders*. Opgehaald van Accon AVM: <https://acconavm.nl/kennis/agro/samengestelde-btw-tarieven-paarden-en-manegehouders/>
- Weijers, E. (2018). *Wat is btw*. Opgehaald van Lancelots: <http://www.lancelots.nl/bedrijfsvoering/btw/wat-is-btw>

Bijlagen

Bijlage 1 : Btw-tarieven en vrijstelling

Tabel 5: Btw-tarieven en vrijstellingen (Btw-tarieven en vrijstellingen, 2018)

Percentage btw	Soort product/dienst
0%	- Er wordt geen btw berekend over producten en diensten die men naar het buitenland exporteert. Degene die de producten ontvangt betaald namelijk deze btw. Dit geldt ook voor andersom. - Ook geldt er een vrijstelling voor een aantal branches en bedrijfsactiviteiten. Bijv. onderwijs, gezondheidszorg, kinderopvang, verzekeringen en diensten van de bank.
6%	- Het 6% tarief wordt gehanteerd over producten en diensten die de overheid voor iedereen toegankelijk wil maken. De overheid wil de aanschaf van deze producten of diensten stimuleren. Denk hierbij aan voedsel en water (eerste levensbehoefte) of producten of diensten met een culturele waarde. - Geneesmiddelen (ook homeopathisch)
21%	Alle overige producten.

Bijlage 2: Btw-tarieven EU

Tabel 6: Btw-tarieven in de EU (Btw in de EU, 2018)

Land	Hoog tarief	Laag tarief
België	21	12/6
Bulgarije	20	9 *
Cyprus	19	9 / 5
Denemarken	25	-
Duitsland	19	7
Estland	20	9
Finland	24	14 / 9
Frankrijk	20	10 / 5
Griekenland	24	13 / 6,5
Groot-Brittannië	20	5
Hongarije	27	18 / 5
Ierland	23	13,5 / 9
Italië	22	10 / 4
Kroatië	25	13/ 5
Letland	21	12
Litouwen	21	9 / 5
Luxemburg	17**	14 / 8**
Malta	18	7 / 5
NEDERLAND	21	6
Oostenrijk	20	10
Polen	23	8 / 5
Portugal	23	13 / 6
Roemenië	19	9 / 5
Slovenië	22	9,5
Slowakije	20	10
Spanje	21	10 / 4
Tsjechië	21	15
Zweden	25	12 / 6

Diepte-interview Belastingsspecialist en SRP

- Wat waren de grootste voordelen van de landbouwregeling voor de ondernemers?
- Wat zal de afschaffing van de landbouwregeling voor een positieve invloed hebben op de paardenfokkerij?
- Wat zal de afschaffing van de landbouwregeling voor een negatieve invloed hebben op de paardenfokkerij?
- Hoe belangrijk is de paardenfokkerij voor Nederland?
- Is het bijhouden van de administratie een probleem voor de hippische ondernemers?
- Hoeveel Hippische ondernemers vallen onder de ondernemersregeling in plaats van de landbouwregeling?
- Wat voor een voordelen brengt de ondernemersregeling met zich mee?
- Hebben veel hippische ondernemers verbredende activiteiten?
- Denkt u dat er kans is op de afvloeiing naar omliggende landen?
- Waarom denkt u dat er wel of geen afvloeiing naar de omliggende landen is?
- Wat voor een invloed heeft deze afvloeiing voor de sector?
- Wat voor een invloed heeft afvloeiing voor de ondernemers?
- Wat voor een invloed heeft afvloeiing voor de economie?
- Welke partijen zullen het meest gedupeerd zijn door de afschaffing van de landbouwregeling?
- Gaan grote hengstenhouderijen en merriehouders problemen ervaren na afschaffing van de landbouwregeling?
- Gaan de kleine hengstenhouderijen en merriehouders problemen ervaren na afschaffing van de landbouwregeling?
- Hoe groot zal de impact van de btw-verhoging zijn?
- Waarom zijn deze partijen het meest gedupeerd?
- Wat voor een tips zou u de hippische ondernemers meegeven?

Bijlage 4: Vragen diepte-interviews hengstenhouderijen

Diepte-interview hengstenhouderijen

- Hoeveel hengsten staan aangeboden voor dekking voor uw bedrijf?
 - Hengsten van welk ras worden aangeboden voor dekking?
 - Wat voor een soort hengsten biedt u aan? Springen, dressuur, tuigpaard, pony's etc.?
 - In welke prijsklasse valt het dekgeld van u hengsten?
 - Hoeveel merries worden er jaarlijks geïnsemineerd?
 - Hoeveel sperma wordt er jaarlijks verkocht?
 - Zijn uw klanten voornamelijk hobbyfokkers of bedrijfsmatige fokkers?
 - Heeft u veel vaste klanten?
 - Hoeveel procent van de fokkers/klanten komt uit Nederland?
 - Ervaart u veel concurrentie met hengsten uit het buitenland?
 - Hengsten uit welk land vormen concurrentie voor u?
 - Hoe groot is de loyaliteit aan de Nederlandse hengsten?
-
- Denkt u problemen te gaan ervaren door de afschaffing van de landbouwregeling?
 - Op welk vlak zal het de grootste impact voor uw bedrijf hebben?
 - Welke klanten zullen volgens u de meeste gedupeerd raken door deze afschaffing?
 - Waarom denkt u dat deze personen de meest gedupeerde zijn?
 - Wat voor een invloed zal de btw-verhoging hebben voor uw klanten?
 - Heeft u moeite met het bijhouden van de administratie?
 - Waarom heeft u daar wel of geen moeite mee?
 - Wat voor een tips zou u andere hippische ondernemers mee willen geven?

Bijlage 5: Enquête

Enquête afschaffing landbouwregeling

1. Wat is uw geslacht?
 - ☐ Man
 - ☐ Vrouw

2. Wat is uw leeftijd?
 - ☐ 0-20 jaar
 - ☐ 20-30 jaar
 - ☐ 40-50 jaar
 - ☐ 50-60 jaar
 - ☐ 60 jaar of ouder

3. In welke provincie bent u woonachtig?
 - ☐ Groningen
 - ☐ Friesland
 - ☐ Drenthe
 - ☐ Flevoland
 - ☐ Overijssel
 - ☐ Gelderland
 - ☐ Utrecht
 - ☐ Noord-Holland
 - ☐ Zuid-Holland
 - ☐ Noord-Brabant
 - ☐ Limburg
 - ☐ Zeeland

4. Hoeveel paarden heeft u in bezit?
 - ☐ Geen
 - ☐ 1 paard
 - ☐ 2 paarden
 - ☐ 3 paarden
 - ☐ 4-6 paarden
 - ☐ Meer dan 6 paarden

5. Met hoeveel merries fokt u?
 - ☐ Geen
 - ☐ 1 paard
 - ☐ 2 paarden
 - ☐ 3 paarden
 - ☐ 4-6 paarden

- Meer dan 6 paarden

6. Bent u een hobby- of bedrijfsmatige fokker?

- Hobbyfokker
- Bedrijfsmatige fokker (fokt jaarlijks meer dan 6 paarden)

7. Indien u een bedrijf heeft, wat voor een bedrijf heeft u?

.....

.....

.....

8. Hoeveel merries laat u jaarlijks dekken?

- Geen
- 1
- 2
- 3
- 4-6
- 6-10
- Meer dan 10

9. Wat voor een paarden fokt u?

- Recreatiepaarden
- Dressuurpaarden
- Springpaarden
- Tuigpaarden
- Pony's
- Anders, namelijk.....

10. Met hengsten van welk stamboek fokt u?

- KWPN
- Welsh
- Fries
- NRPS
- New Forest
- Stamboek buitenland, namelijk.....
- Anders, namelijk.....

11. Met wat voor een doel worden de veulens gefokt?

- Voor de verkoop

- Voor eigen gebruik
- Afhankelijk van de kwaliteit

12. Binnen welke prijsklasse vallen de gefokte veulens meestal?

- 0-2000
- 2000-5000
- 5000-10.000
- 10.000-15.000
- 15.000 +

13. Welke factoren hebben een grote invloed bij het kiezen van de juiste hengst?

- Karakter
- Exterieur
- Afstamming
- Sportprestaties
- Dekgeld
- Anders, namelijk.....

14. Welke factoren spelen geen rol bij het kiezen van de juiste hengst?

- Karakter
- Exterieur
- Afstamming
- Sportprestaties
- Dekgeld
- Anders, namelijk.....

15. Kent u de landbouwregeling?

- Ja
- Nee

16. Wat voor een gevolgen denkt u dat de afschaffing van de landbouwregeling voor u als fokker heeft?

.....

17. Wanneer de btw wordt verhoogd wordt, wat voor een gevolgen zou dat hebben voor u?

- Geen
- Merrie laten dekken met een hengst uit het buitenland
- Merrie laten dekken met een hengst uit het buitenland en het veulen bij dat stamboek laten registreren

18. Hoe belangrijk zijn de Nederlandse hengsten voor uw fokkerij?

- ☐ Heel belangrijk
- ☐ Belangrijk
- ☐ Niet belangrijk

19. Bent u bereid meer geld te betalen voor een Nederlandse hengst indien het dekgeld verhoogd wordt?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

20. Wanneer de btw verhoogd wordt en het fokken van paarden in Nederland duurder wordt, blijft u dan fokken?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

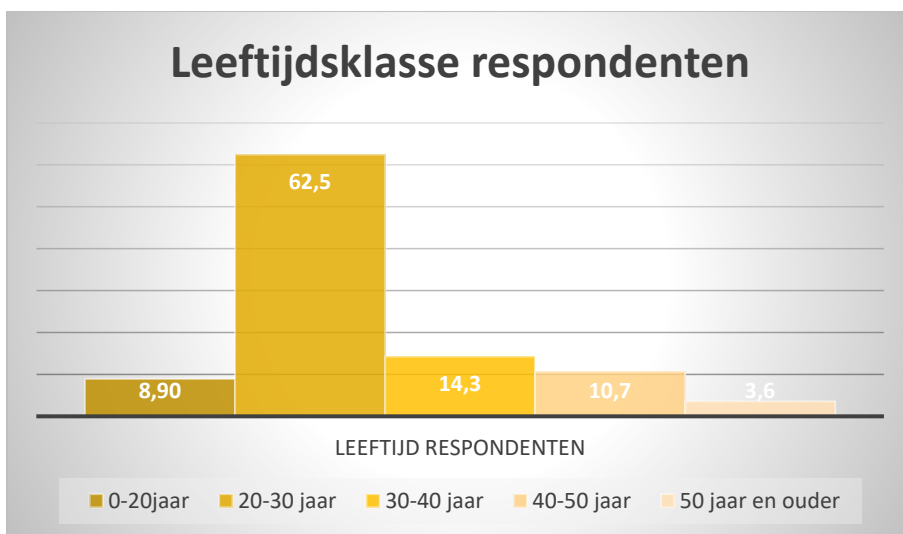
Bijlage 6: Resultaten enquête

Resultaten enquête

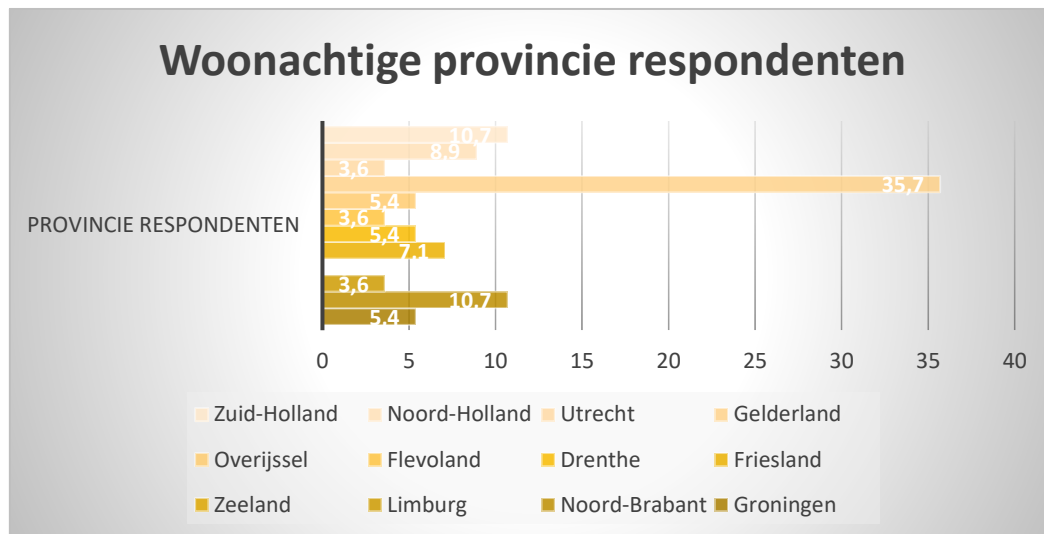
Vraag 1: Wat is uw geslacht?

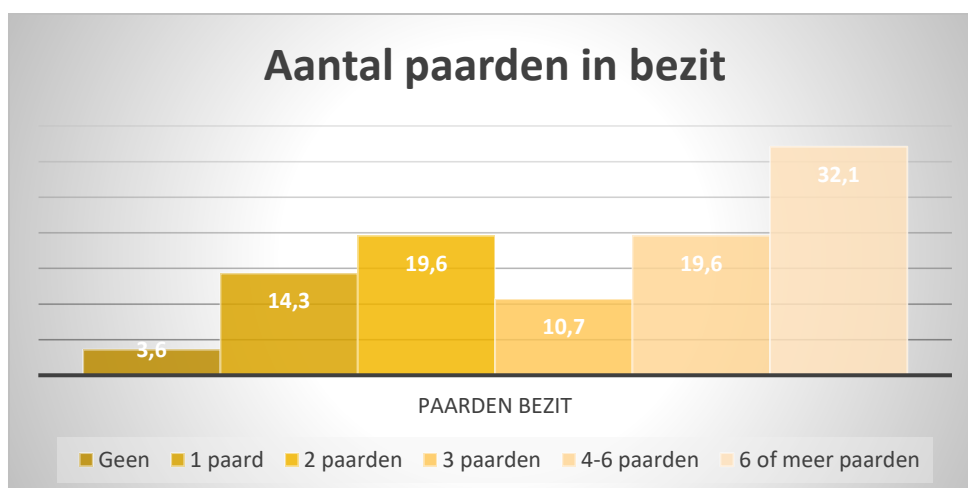
Vraag 2: Wat is uw leeftijd?

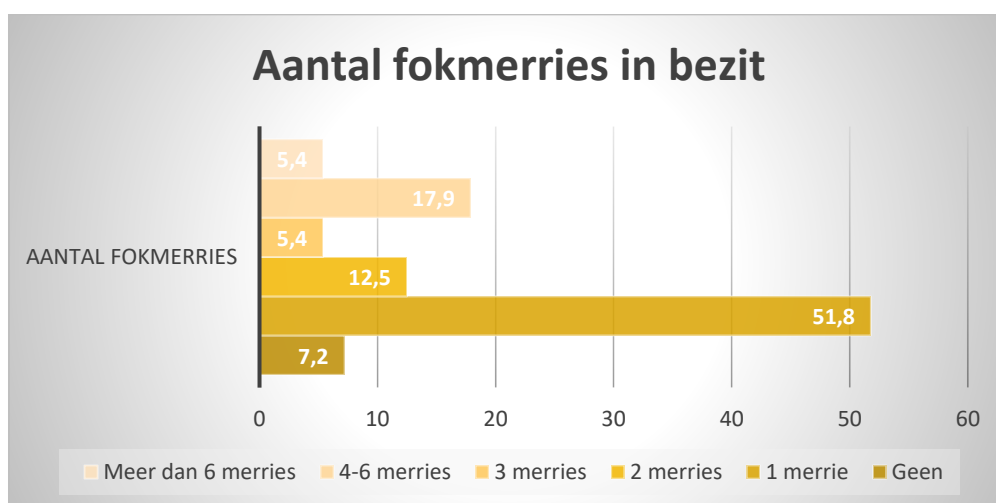
Vraag 3: In welke provincie bent u woonachtig?

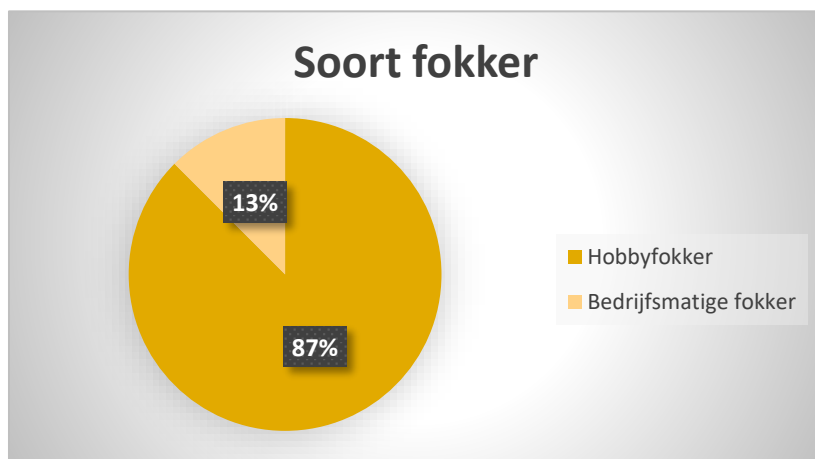
Vraag 4: Hoeveel paarden heeft u in bezit?

Vraag 5: Met hoeveel merrie fokt u?

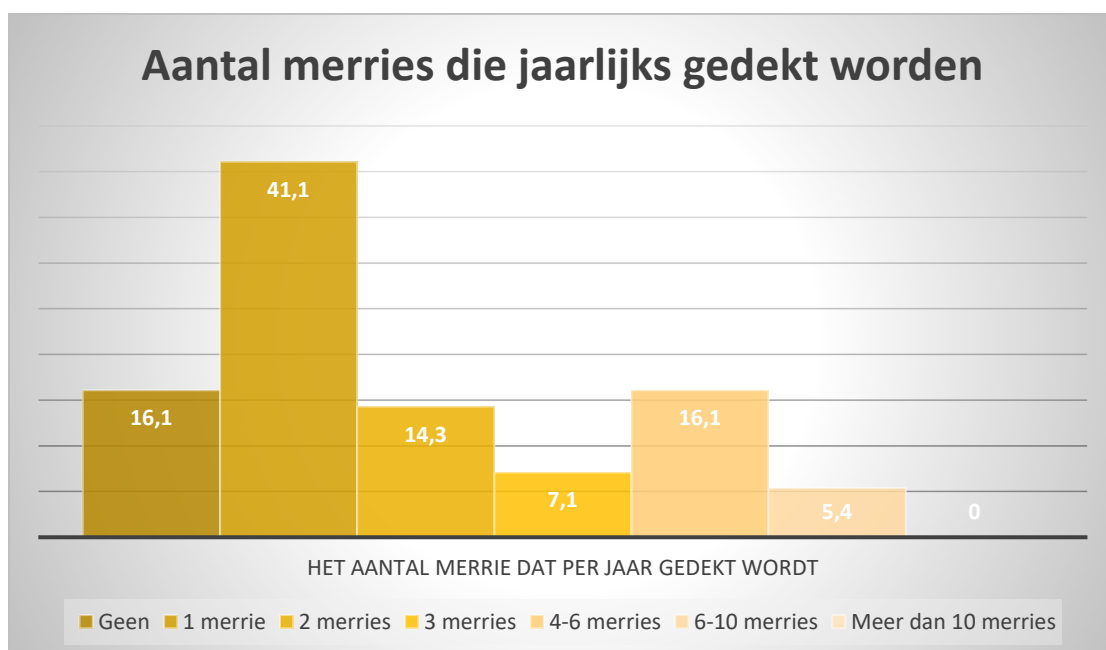
Vraag 6: Bent u een hobby-of bedrijfsmatige fokker?

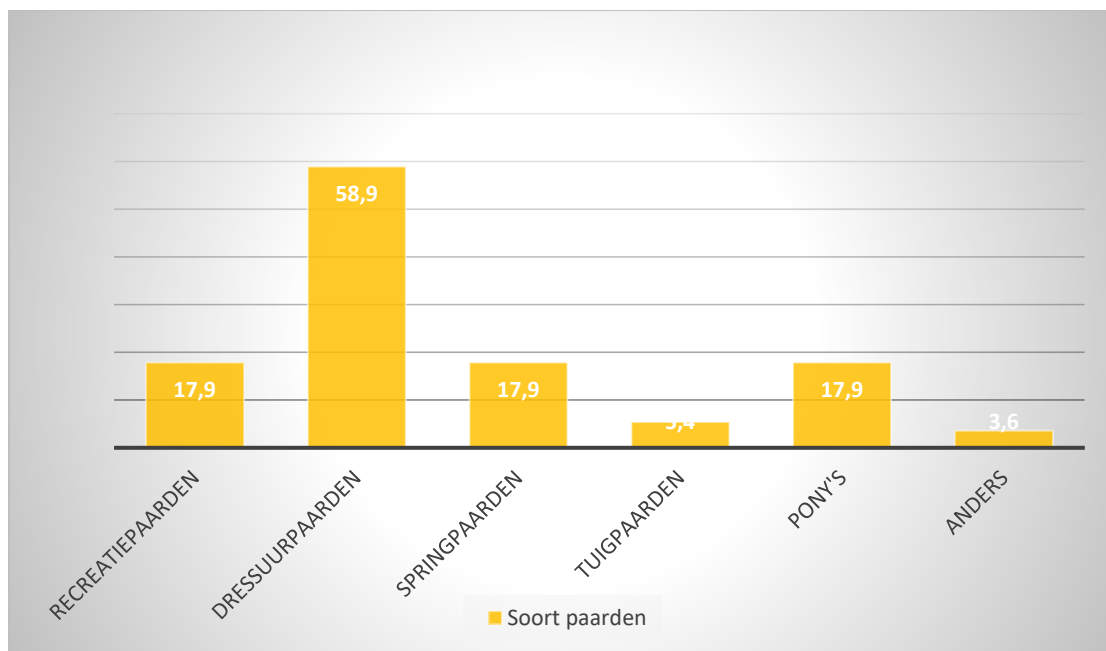
Vraag 7: Indien u een bedrijf heeft, wat voor een bedrijf heeft u?

- Opfok
- Fokkerij
- Springstal
- Spring-en handelstal
- Manege
- Veehouderij
-

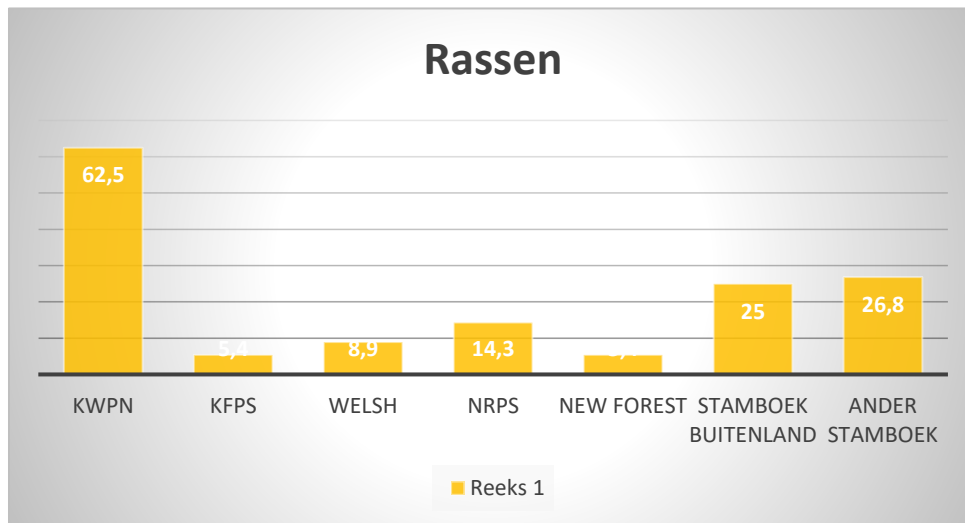
Vraag 8: Hoeveel merries laat u jaarlijks dekken?

Vraag 9: Wat voor een paarden fokt u?

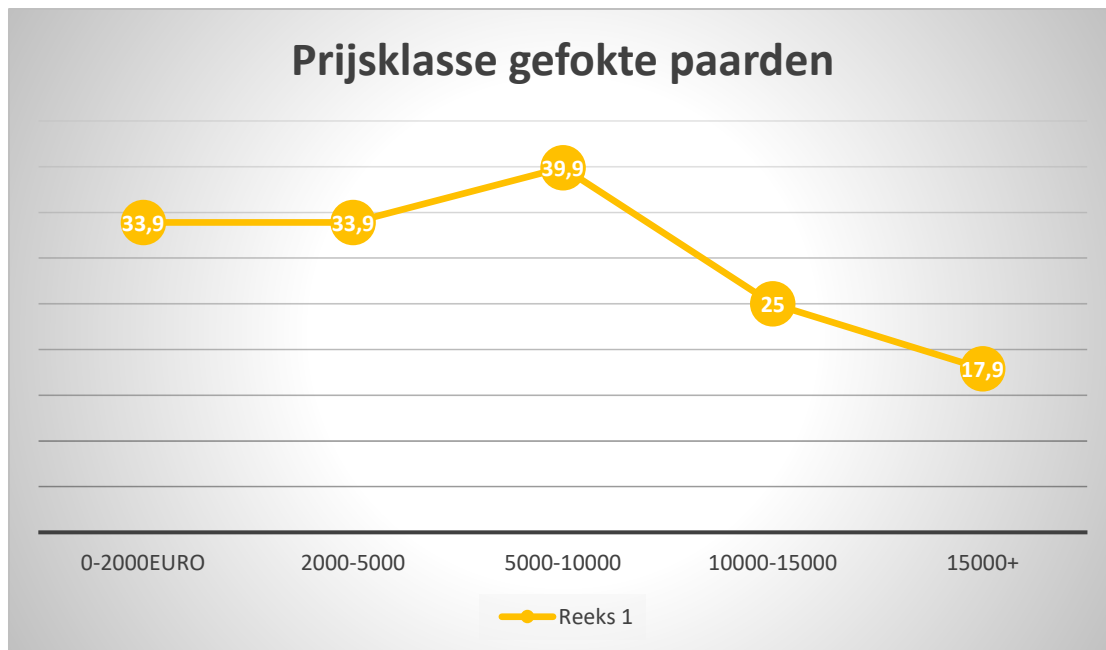
Vraag 10: Met hengsten van welk stamboek fokt u?

Vraag 11: Met wat voor een doel fokt u veulens?

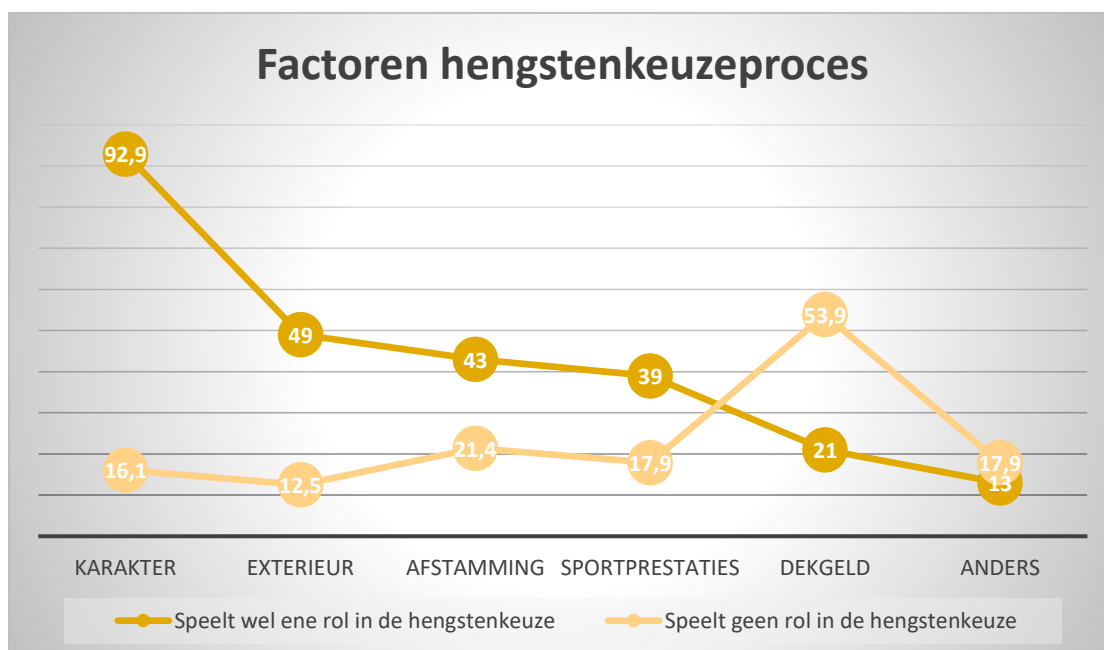

Vraag 12: Binnen welke prijsklasse vallen de gefokte veulens meestal?

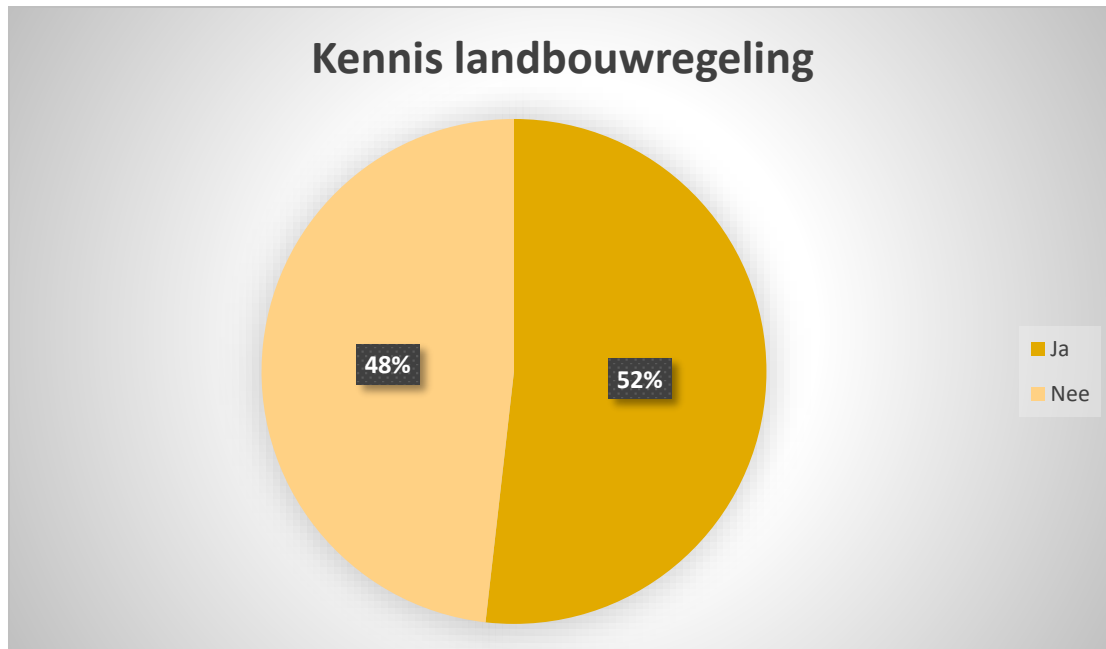

Vraag 13: Welke factoren hebben een grote invloed bij het kiezen van de juiste hengst?

Vraag 14: Welke factoren spelen geen rol bij het kiezen van de juiste hengst?

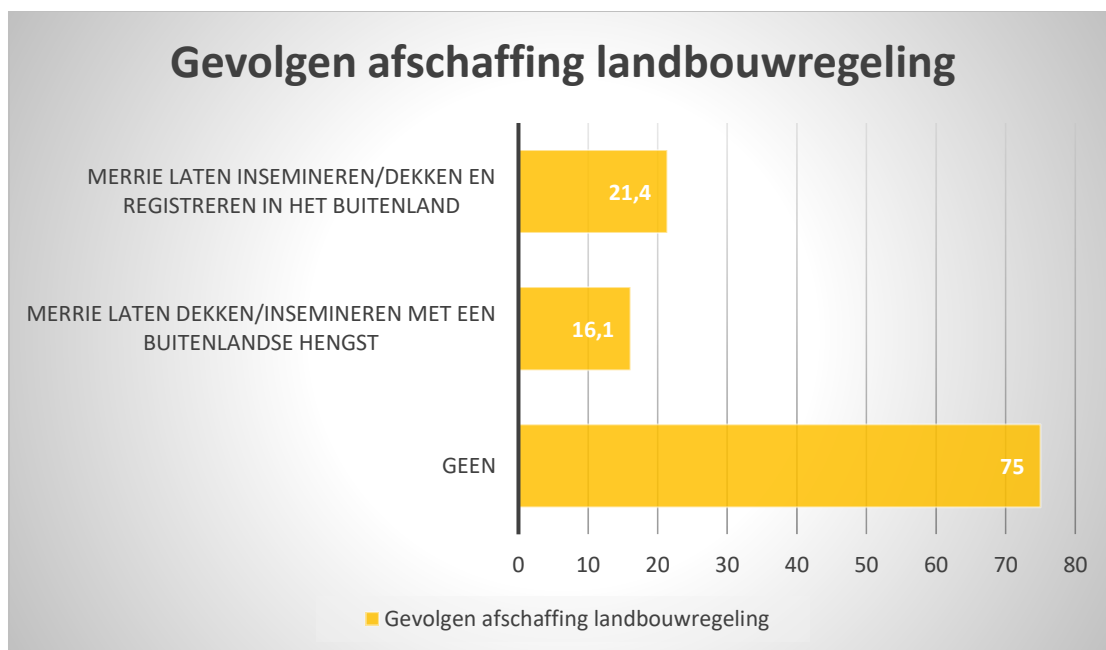
Vraag 15: Kent u de landbouwregeling?

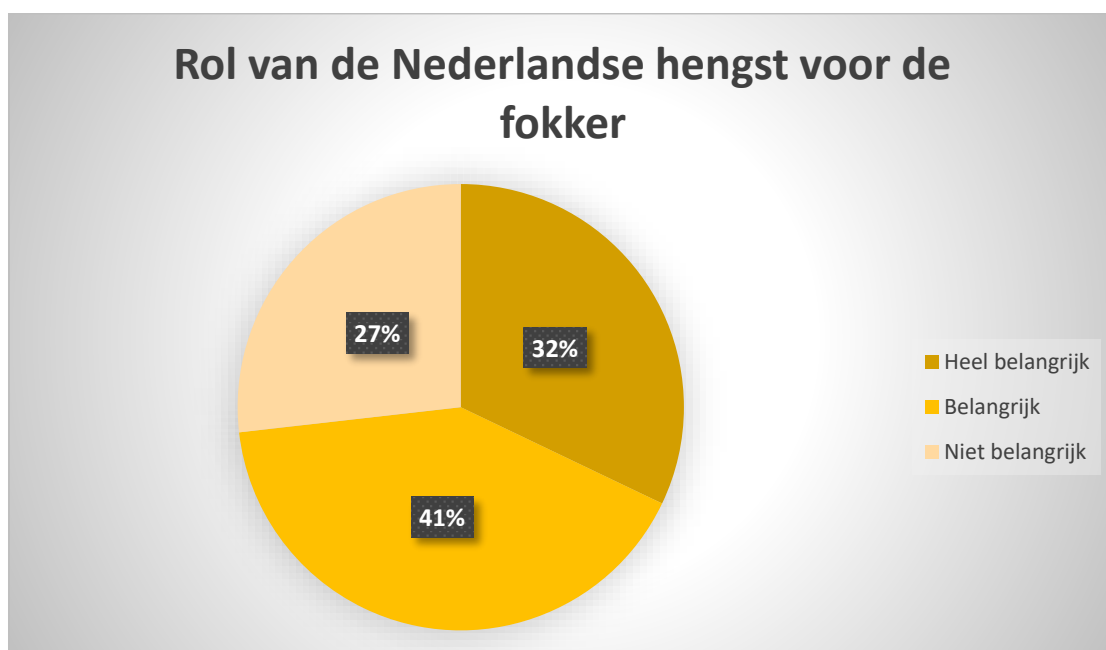
Vraag 16: Wat voor een gevolgen denkt u dat de afschaffing van de landbouwregeling met zich meebrengt?

- Hogere kosten
- Fokken wordt duurder
- Geen idee
- Minder paarden fokken
- Hogere prijzen voor registreren, scannen en insemineren
- Verslechterde concurrentiepositie
- Niets
- Het fokken wordt minder interessant voor hobbyfokkers
- Weinig gevolgen
- Hogere dekgelden
- Minder beesten houden
- Financieel niet haalbaar
- Slecht voor de verkoop
- Beperkte gevolgen
- BTW bijhouden, bedrijven komen niet meer uit met geld

Vraag 17: Wanneer de btw verhoogd wordt, wat voor een gevolgen zou dat hebben voor u?

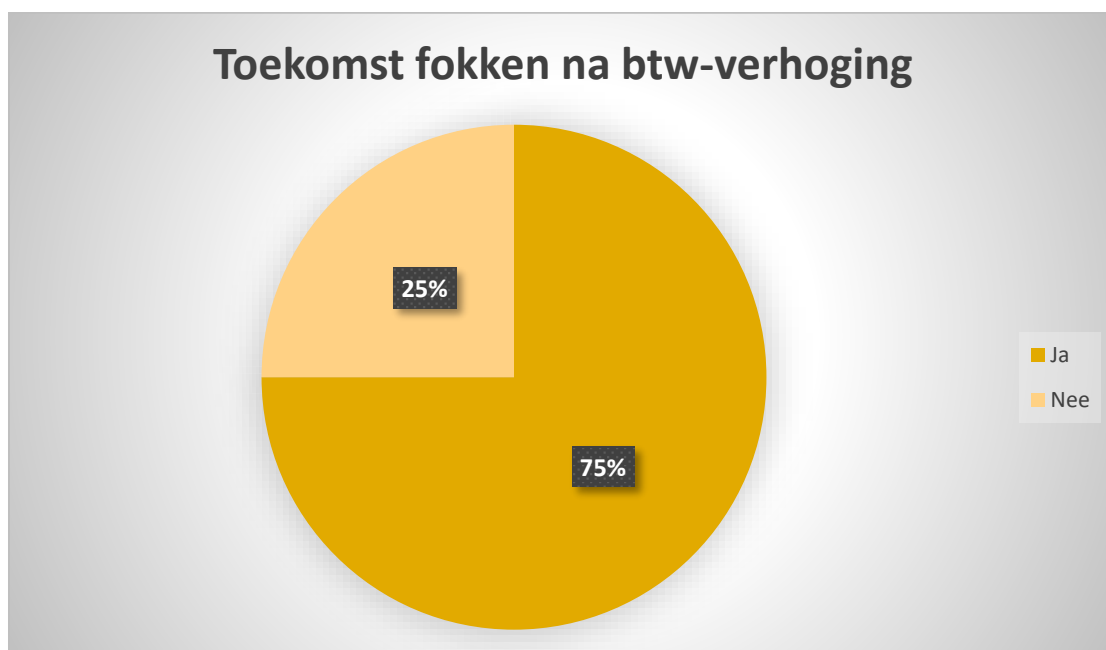
Vraag 18: Hoe belangrijk zijn de Nederlandse hengsten voor uw fokkerij?

Vraag 19: Bent u bereid meer te betalen voor een Nederlandse hengst indien het dekgeld verhoogd wordt?

Vraag 20: Wanneer de btw verhoogd wordt en het fokken van paarden in Nederland duurder wordt, blijft u dan fokken?

Bijlage 7: Diepte-interviews hengstenhouderij familie Schilder

Diepte-interview hengstenhouderij (Klein)

Naam bedrijf: Hengstenhouderij Fam. Schilder

Plaats: Kampen

- **Hoeveel hengsten staan aangeboden voor dekking voor uw bedrijf?**

Drie hengsten hebben wij hier op stal staan.

Sander: Dit een tuigpaard hengst met zeer goede prestaties voor de kar.

Dancer: Is een hengst welke momenteel gestart wordt in de klasse ZZ-licht Dressuur.

Zentgraaff: Tuigpaard

- **Hengsten van welk ras welk ras worden aangeboden voor dekking?**

Wij bieden hier alleen KWPN'ers aan.

- **Wat voor een soort hengsten biedt u aan? Springen, dressuur, tuigpaard, pony's etc.?**

Twee Gelderse paarden en een tuigpaard

- **In welke prijsklasse valt het dekgeld van u hengsten?**

Dancer zijn dekgeld is €750,-

De andere hengsten zijn dekgeld is €400,-

- **Hoeveel merries worden er jaarlijks geïnsemineerd?**

Jaarlijks worden hier 80 merries geïnsemineerd.

- **Hoeveel sperma wordt er jaarlijks verkocht?**

80 spermabuisjes

- **Zijn uw klanten voornamelijk hobbyfokkers of bedrijfsmatige fokkers?**

Het zijn allemaal hobbyfokkers

- **Heeft u veel vaste klanten?**

Heel veel vast klanten. Wel 75% vaste klanten. Zij insemineren hier ook van andere hengsten.

- **Hoeveel procent van de fokkers/klanten komt uit Nederland?**

1 of 2 uit Duitsland, de rest komt allemaal uit Nederland. Dat komt ook omdat Nederland als enige land fanatiek is met tuigpaarden.

- **Ervaart u veel concurrentie met hengsten uit het buitenland?**

Nee, tuigpaarden en Gelderse paarden zijn er bijna niet in het buitenland. Daarom gaan wij geen concurrentie van het buitenland krijgen, ook niet indiende btw-verhoogd wordt.

➤ **Hengsten uit welke land vormen concurrentie voor u?**

Geen. Nederland is het enige land waar tuigpaarden erg populair zijn.

➤ **Hoe groot is de loyaliteit aan de Nederlandse hengsten?**

Groot, helemaal in Nederland. Er zijn over het algemeen ook niet heel veel tuigpaard hengsten in Nederland, helemaal geen buitenlandse hengsten. Tuigpaarden zijn ook echt Nederlandse 'producten'. Hier hecht men dan ook veel waarde aan. De loyaliteit is dus erg groot.

➤ **Denkt u problemen te gaan ervaren door de afschaffing van de landbouwregeling?**

Nee hoor, het zijn voornamelijk vaste klanten die wij hebben. Daarnaast hielden we de administratie al goed bij. Ook gaan wij niet veel concurrentie ervaren met de hengsten uit het buitenland.

➤ **Op welk vlak zal het de grootste impact voor uw bedrijf hebben?**

Geen

➤ **Welke klanten zullen volgens u de meeste gedupeerd raken door deze afschaffing?**

Particulieren laten toch wel een merrie dekken. De bedrijfsmatige fokkers kunnen de btw terugvorderen. Dus de particulieren het meest, maar in mijn ogen zullen dat er niet heel veel zijn.

➤ **Waarom denkt u dat deze personen de meest gedupeerde zijn?**

Zij kunnen namelijk de btw namelijk niet terugvorderen en kosten worden wel hoger.

➤ **Wat voor een invloed zal de btw-verhoging hebben voor uw klanten?**

Geen invloed. Ze hebben voldoende geld en kennis. Daarnaast zijn ze meestal terugkerend dus daarom denk ik niet dat de btw-verhoging impact op ze zal hebben.

➤ **Heeft u moeite met het bijhouden van de administratie?**

Wij zijn al jaren bezig met de bijhouden van de administratie. Wij zullen hier dus geen moeite aan hebben.

➤ **Waarom heeft u daar wel of geen moeite mee?**

We doen dit al jaren en daarom hebben wij daar geen moeite mee. Daarnaast heb ik ook nog een administratieve baan, dus kennis en ervaring zat.

➤ **Wat voor een tips zou u andere hippische ondernemers mee willen geven?**

Je moet de btw administratie gewoon goed gaan bijhouden, je hebt er gewoon mee te maken en dat gaat niet anders worden.

- Embryotransplantaties worden niet tot nauwelijks gedaan bij ons.
- De hogere btw-verhoging gaat ons ook niet in de weg zitten om merries te laten insemineren.

Bijlage 8: Diepte-interview Stal Ysselvliedt

Diepte-interview hengstenhouderij (Klein)

Naam bedrijf: Stal Ysselvliedt

Plaats: Wezep

➤ **Hoeveel hengsten staan aangeboden voor dekking voor uw bedrijf?**

Wij hebben in totaal 8 dekhengsten op stal staan.

Sperma leveren zodat je 6% kan regelen.

➤ **Hengsten van welk ras welk ras worden aangeboden voor dekking?**

Welsh pony's

➤ **Wat voor een soort hengsten biedt u aan? Springen, dressuur, tuigpaard, pony's etc.?**

Pony's recreatiesport

➤ **In welke prijsklasse valt het dekgeld van u hengsten?**

- Sectie A hengsten: Eindegoois Pretty Charmer en Cannenburgs Dark Prince 150 euro
- Pinewell Jeronimo en Sunwillow Troy 175 euro
- Sectie B hengsten: Ysselvlieds Songwriter en Monalaw Elgan 200 euro
- Waxwing Perrin en Navy Blue du Vignault 250 euro

➤ **Hoeveel merries worden er jaarlijks geïnsemineerd?**

160 merries

➤ **Hoeveel sperma wordt er jaarlijks verkocht?**

160 sperma → natuurlijk dekkingen

In een topjaar 250 dekkingen. Dit is een groot aantal aangezien alles nog natuurlijk gaat.

Sector zijn eigen schuld. Wij worden gewoon niet gehoord en het wordt alleen medegedeeld. Wij kunnen Brussel en Den Haag. Koepel SRP geven elkaar de schuld. In de toekomst moet er beter gecommuniceerd worden richting Brussel en Den Haag.

➤ **Zijn uw klanten voornamelijk hobbyfokkers of bedrijfsmatige fokkers?**

Onze afnemers zijn eigenlijk alleen maar hobbyfokkers. Wij hebben bijna geen bedrijfsmatige fokkers.

➤ **Heeft u veel vaste klanten?**

Vaste kern die jaarlijks terugkeren. Maar elk jaar komen er ook een paar nieuw mensen erbij.

➤ **Hoeveel procent van de fokkers/klanten komt uit Nederland?**

90% komt uit Nederland de andere 10% komt uit België of Duitsland. Dus het grootste deel komt wel uit Nederland. In Duitsland hebben ze namelijk ook gewoon pony hengsten.

➤ **Ervaat u veel concurrentie met hengsten uit het buitenland?**

Nee wij ervaren eigenlijk geen concurrentie vanuit het buitenland. Wel met particulieren 'hengstenhouders', zij hebben namelijk geen btw-regeling. Hierdoor kunnen zij diensten tegen betere prijzen aanbieden. Hier ervaren wij wel veel concurrentie van.

➤ **Hengsten uit welke land vormen concurrentie voor u?**

Particulieren en mensen en in het binnenland. Geen concurrentie vanuit het buitenland.

➤ **Hoe groot is de loyaliteit aan de Nederlandse hengsten?**

Groot wat betreft de pony's.

➤ **Denkt u problemen te gaan ervaren door de afschaffing van de landbouwregeling?**

Ja, Sportpaarden en fokkerij is een andere tak van de sport. Fokkerij is agrarisch 6% en sport is 21%. Dit is geen goede inzet. 21% op een pony van €1050,- is veel te veel. Dit ga je gewoon niet meer verkopen, alleen wanneer je de huidige prijs gaat verlagen. Maar dit kan je niet doen, het kost meer geld dan dat het oplevert.

De communicatie is erg slecht en er wordt vooral gedacht aan de rijke mensen uit de sector. Vooral de ponyfokkerij is ondergesneeuwd. Maar iedereen vergeet dat iedereen begint op een pony met leren paardrijden. Den Haag weet er te weinig van. Paardenhouderij is politiek gewoon te weinig actief.

➤ **Op welk vlak zal het de grootste impact voor uw bedrijf hebben?**

Ik heb een deel opgelost met dekkingen van de hengst: Nu rekenen ze 6% voor de sperma en het dekken is een service. Zo hoeft de prijs van het dekken niet te verhogen en blijven de klanten komen. Maar dit is natuurlijk niet de ultieme oplossing.

Bij verkoop wordt er 21% gerekend en dan sneeuwt je onder bij de particulieren. Zij kunnen de pony's namelijk tegen veel scherpere prijzen aanbieden op de markt. Dat kunnen wij gewoon niet omdat je dan te veel verlies maakt.

➤ **Welke klanten zullen volgens u de meeste gedupeerd raken door deze afschaffing?**

Kleine hengstenhouders en de kleinere stallen. MKB krijgen hierbij de grootste klapper. De sector is enorm geraakt door de crisis en nu eindelijk weer op de rit komt. De grote bedrijven zien geen nut meer van de pony's. Echter begint bijna iedere paardensporter met rijden op een pony.

➤ **Waarom denkt u dat deze personen de meest gedupeerde zijn?**

Heel groot exportland. Dus daarom zullen wij zeker geraakt worden.

➤ **Wat voor een invloed zal de btw-verhoging hebben voor uw klanten?**

Een hele grote invloed. Dan kan ik de deur dichttrekken. Particulieren gaan namelijk niet meer betalen. Deze btw-verhoging gaat de ponysector de nek omdraaien.

➤ **Heeft u moeite met het bijhouden van de administratie?**

Nee, wij hebben de btw altijd al erg goed bijgehouden. Hier hebben wij ook geen enkele moeite mee.

➤ **Waarom heeft u daar wel of geen moeite mee?**

Wij doen het al jaren, dus hebben daar geen moeite mee.

➤ **Wat voor een tips zou u andere hippische ondernemers mee willen geven?**

Zorg dat je verenigd wordt en dat je niet bonden en organisaties gaat opzetten. Een lobby opzetten over de paardensector. Sturen aan de voorkant en niet afwachten. Meer kennis paardensector verspreiden en ook meer laten denken aan de kleinere sectoren.

Wij willen het liever niet onder de aandacht brengen. Voorkant beginnen te sturen i.p.v. afwachten. Ze denken geld te kunnen halen uit deze sector maar er is veel hobby, dus ze zitten in het verkeerde potje zitten te roeren.

Bijlage 9: Diepte-interview Pretendenthoeve

Diepte-interview Hengstenhouderij (Groot)

Naam bedrijf: Pretendenthoeve (André van Norel)

Plaats: Wapenveld

➤ **Hoeveel hengsten staan aangeboden voor dekking voor uw bedrijf?**

Alle hengsten van alle hengsten van de hele wereld staan hier aangeboden. Paarden van overal over de wereld. Iedereen kan hengstenhouder worden als ze sperma willen verkopen. Je koopt het op en je kan het zo doorverkopen.

➤ **Hengsten van welk ras welk ras worden aangeboden voor dekking?**

KWPN, Hannover, Westfalen, etc.

➤ **Wat voor een soort hengsten biedt u aan? Springen, dressuur, tuigpaard, pony's etc.?**

Dressuurpaarden, paarden welke in de top lopen!

➤ **In welke prijsklasse valt het dekgeld van u hengsten?**

750 tot 1650 euro. Dit ligt aan de kwaliteit van de hengsten.

➤ **Hoeveel merries worden er jaarlijks geïnsemineerd?**

Wij laten zelf jaarlijks 35 merries insemineren

➤ **Hoeveel sperma wordt er jaarlijks verkocht?**

300- (400) buisje incl. de Duitse hengsten. Er is op dit moment meer belang bij Duitse hengsten dan bij de Nederlandse hengsten. Wij hebben een samenwerking met Duitsland zodat wij ook sperma van hen mogen verkopen. De marge is erg klein.

➤ **Zijn uw klanten voornamelijk hobbyfokkers of bedrijfsmatige fokkers?**

Hobbyfokkers → Dat is het grootste probleem. Hobbyfokkers gaan er namelijk dan mee stoppen. Het dekgeld wordt straks ook verhoogd, dan kunnen we helemaal de deuren sluiten.

Staken met z'n allen. Er moet iets gebeuren.

Het gaat nu een elite sport worden. Dat was eerder niet zo. Als je een beetje zuinig was kon je goed paarden houden. Vroeger 2000 dekkingen. Aantal dressuurhengsten neemt toe en het aantal dekkingen neemt af. Elke jaar worden er nieuwe paarden goedgekeurd, echter neemt het aantal spermabuisjes in Nederland af. Dit is erg negatief effect.

De voorwaarden van hengstenhouders. Wij hadden Denen op bezoek en bleven hier overnachten. Daar is het ook al heel duur geworden. Stallen en training. Moesten met paarden naar de keuring,

paarden moesten getoiletteerd worden. Hebben zitten kijken naar wat hengstenhouders moeten doen zonder betaald te krijgen. Paarden klaarmaken, keuringen, ruiters voor paarden, wedstrijden etc. Dit moet allemaal betaald worden om een goede hengst succesvol te laten worden. Wat je ervoor over moet hebben, om als een hengstenboer mooie baan hebben.

Samenwerking met Denemarken en Duitsland. Provisie geven aan onze collega's en dan nu €250,- betalen als hij niet drachtig is (gust). Je moet 40 tot 50 paarden achter de hengsten hebben staan wil je er wat aan hebben. Dan moet je af en toe 1 keer een topper hebben, dit gebeurt 1x in de 5 jaar voor je een mooie paard hebt. Concurrenten/collega's hebben het ook moeilijk. De Dalhoeve ook verkocht omdat ze niet meer rond konden komen. 90% is particulier van de paardensector. Voor hen wordt het gewoon onmogelijk gemaakt. De verkoop is nog veel duurder geworden. Vanuit de hengstenhouders moet je alleen maar geld inleveren. Dan moet er maar net genoeg tegenover hebben staan om het allemaal rond te breien. Maar winst haal je nooit tussenuit.

➤ **Heeft u veel vaste klanten?**

Vijf vaste klanten. Zijn er maar weinig. Ze shoppen waar ze willen. Mijn vader wordt 74 jaar, om zich heen had hij veel standaard klanten. De kring wordt nu gewoon veel kleiner. Net als met winkels in het dorp. Ze kijken in de winkel en bestellen het ergens anders.

Na een of twee jaar en dan moeten alle fokkers een andere hengst hebben. Is een fabel in de wereld gekomen, hoe vaker met dezelfde hengst hoe minder goede nakomeling je krijgt. Soms moet je een combinatie laten slagen.

Vroeger Epe, Oldebroek, Hattem. Hadden we met broers verschillende vestigingen. Drie hengsten en moesten langs de merriehouders. Was een hele planning. KI is het makkelijker geworden. Mijn vader had een merrie. Gedekt met een bepaalde hengst. 1^e veulen krom, 2^e Engelse ziekte, bleef doorgaan want geloofde in de combinatie. 3^e nakomeling was kampioen van Gelderland. Was 3^e van Nederland door voer probleem. Net als topsporters je moet doorgaan. Maar dat is er niet meer in deze sector, de drive en het geloof mist gewoon.

➤ **Hoeveel procent van de fokkers/klanten komt uit Nederland?**

99,9% Expression wel op EU en de rest niet. Moet je wel een hele bekende hengst hebben, waar vraag naar is. De kosten zijn hoger om een hengst in de hengst in het buitenland aan te bieden zijn hoger dan de opbrengst.

➤ **Ervaart u veel concurrentie met hengsten uit het buitenland?**

Ja heel veel! Is een enorme hype op dit moment. De helft van de merrie wordt in het buitenland gedekt. Voor mijn gevoel de helft van de merries wordt Duits gefokt. Groot gedeelte de schuld van het KWPN. Hengsten goedgekeurd met een pittig karakter en daar kunnen weinig mensen mee overweg. Duitsland heeft over het algemeen koelere paarden.

➤ **Hengsten uit welke land vormen concurrentie voor u?**

Duitsland. Voor heel veel Nederlandse hengstenhouders. Zijn een samenwerking begonnen een wisselwerking, het ene geven en het andere nemen. Ze vergeten momenteel onze hengsten en vergeten helemaal de rest van de Nederlandse hengsten. Het verdienmodel is niet zo hoog dat je daar van kan leven. Het houdt je net op de been.

De financiële lasten van de overheid op dit bedrijf. Dat kan je met een fabrieksloontje nooit doen. OZB wordt er ter pas en onpas veranderd. Crisis huizen dalen en OZB ging omhoog. Als het dan crisis is dan

moet die ook naar beneden. Gemeente Heerde had vorig jaar een te kort na de verkiezingen van drie miljoen i.p.v. 1,5 miljoen verlies. Dus OZB erg hoog worden.

➤ **Hoe groot is de loyaliteit aan de Nederlandse hengsten?**

De loyaliteit is heel erg afgenomen. In Duitsland en Denemarken zijn ze ook weer geneigd paarden in Nederland. In Nederland gras groener bij de burens en Duitsland is trots op eigen paarden.

➤ **Denkt u problemen te gaan ervaren door de afschaffing van de landbouwregeling?**

De kosten worden te hoog voor de hengstenhouders. Fokkers stoppen er ook mee omdat het te duur wordt. Fokkers bestaan vooral uit oudere mensen. Hebben passie en interesse en geen andere prioriteiten in het uitgavenpatroon. Jeugd is minder snel geneigd te gaan fokken.

➤ **Op welk vlak zal het de grootste impact voor uw bedrijf hebben?**

Minder sperma afname en veel geld moeten inleveren over de hengsten waarover we btw moeten afgedragen worden.

➤ **Welke klanten zullen volgens u de meeste gedupeerd raken door deze afschaffing?**

De Hobbyfokkers en wijzelf als hengstenhouders

➤ **Waarom denkt u dat deze personen het meest gedupeerd zijn?**

Alles wordt gewoon te duur. Voor fokkers wordt het te duur en hengstenhouders gaan hier last van krijgen omdat er minder sperma en paarden afgenomen wordt.

➤ **Wat voor een invloed zal de btw-verhoging hebben voor uw klanten?**

Dat ze stoppen met het fokken van paarden.

➤ **Heeft u moeite met het bijhouden van de administratie?**

Btw-administratie hielden ze al bij.

➤ **Waarom heeft u daar wel of geen moeite mee?**

Deden we al jaren, hebben er daarom geen moeite mee.

➤ **Wat voor een tips zou u andere hippische ondernemers mee willen geven?**

Ga ander werk zoeken! We moeten met meer mensen de koppen bij elkaar steken. Maar alsnog denk ik dat er weinig mee zal gebeuren. Maar dan kunnen ze je het leven ook weer zuur maken. En er komt een juridische strijd en uiteindelijk ga je het verliezen. Paardenmensen denken dat het rijke lui zijn. Er moet meer me elkaar gesproken worden en bij de bewindvoerders in den Haag moeten ook veel meer bepreken. De media mag er ook meer aandacht in steken.

Hebben ook heel veel pech op het bedrijf en met de paarden. Mercedes Verweij paard die het moest gaan doen in de sport, het visitekaartje van ons. Kreeg een ongeluk in de stapmolen, hebben ze helaas moeten laten inslapen. Pech!! Was een reclame van Expression. Met nog meer van dit soort stomme ongelukjes.

De overheid maakt met alle btw-regels de paardenfokkerij kapot. Sportpaarden naar de top opleiden tot de topsport neemt al veel risico's met zich mee. Voor elke paard moet nu 21% afdragen. Niemand heeft het lef om er iets van te zeggen. Niemand steekt de koppen bij elkaar. Ze zeggen ja en vervolgens wordt het nee.

Dit gaat de paardenfokkerij helemaal kapot aan de overheid. Trainingen en rijke mensen bestellen de overheid. Geen gewone komt hier ongeschonden uit met een bedrijfsmatige hengstenhouderij. Wij houden het hier niet vol als het zo doorgaat. Als wij moeten bestaan van de hengsten, komt het niet goed. Momenteel in een dilemma hoe rond te komen. Een voorbeeld: Winningmood 2x gedekt. Dit is gewoon een toppaard. Mensen willen fokken bij rijke mensen. Kritisch op eigen paarden. Waarom wel of niet. Je. Iedereen slikt en pikt. Wij zijn bij de bond van hengstenhouders weg gegaan. Ze doen niets meer mee. De overheid heeft hier een grote schuld aan. De maatschappij is gefocused op geld. Ik moet eraan meegaan zodat de overheid het kan besteden voor andere zaken. De paardensector moet gaan opstaan. De paardensector houdt zich altijd netjes, maar nu worden we besteeft. Alleen niemand staat op.

Bijlage 10: Diepte-interview Belastingsspecialist

Diepte-interview Accountant/Belastingadviseur

Naam: Halbe van den Berg (Belastingsspecialist Countus)

Plaats: Countus Zeewolde

Er moet ook een onderscheid gemaakt worden tussen een professional en hengstenhouder.

➤ Wat houdt de landbouwregeling volgens u in?

Een EU-richtlijn waarop de NL wet geënt is. Nederland had een keuze om de forfaitaire regeling toe te passen. Is een vereenvoudiging om de landbouwer te ontsien van de belastingactiviteiten. Ze zijn gewoon ondernemer en moeten ook btw bijhouden. Administratieve vereenvoudiging om boeren te ontsien van btw-verplichtingen.

In Duitsland mogen ze gewoon btw-regeling instellen en krijgen ze gewoon forfait. Afwijkend standpunt. Boer is een belaste ondernemer.

Hoge raad gaat zeggen dat de btw terug komt.

➤ Wat waren de grootste voordelen van de landbouwregeling voor de ondernemers?

Administratieve verlichting. Forfaitaire vergoeding sluit niet aan. Het is een middel om de winst te sturen.

➤ Wat zijn de grootste nadelen van de afschaffing van de landbouwregeling?

Er is veel onduidelijk gecreëerd bij de kleine ondernemers. Wanneer hobbymatig en bedrijfsmatig afnemer. Internationaal verkeer is ook moeilijker. Eerder was dat erg makkelijk en nu moet de ondernemer goed onderzoeken wie de afnemer is in het buitenland. Ze krijgen meer administratieve lasten. Hebben meer administratie en moeten belastingaangifte doen

Bedrijven met hogere rendement en weinig arbeidsuren kozen bewust voor de landbouwregeling. Hoog rendement, weinig personeel voor dit voor bedrijven was de regeling perfect.. Facturering en btw-verplichting.

➤ Positieve kanten afschaffing landbouwregeling?

Ik ben ze nog niet tegen gekomen. Het is geen fiscale voordelen. Omdat het een regeling is die niet zou aansluit aan de groenheid en duurzaamheid. Het was een prima regeling. Voor de schatkist levert de afschaffing niet heel veel op. De landbouwregeling was voor landbouwsector. Heel veel eigenaren van bossen zitten met de vraag of ze wel of niet ondernemer zijn. Ze hoefden dus geen keuzen te maken en zitten nu in een dilemma. Voordelen voorbelasting kan het met zich meebrengen. OnRust en mensen die bomen kaptten, hadden daar toen geen zorgen om. Als je nu een hectare bos hebt, moet je bedenken of je een exploitant van een bos bent.

Voor kleine bedrijven gaf de landbouwregeling gewoon rust. Nu moeten ze steeds afvragen of het ondernemer gaat of particulier.

➤ Wat voor een positief effect heeft landbouwregeling op de paardenfokkerij?

Paardenfokkers vielen allemaal in de landbouwregeling. Er was heel veel rust en ze zijn nu allemaal btw-plichtig. Nu een btw-discussie over inseminatiedienst etc.

Varkenshouders. Rietje sperma is ondergeschikt aan insemineren. Merrie insemineren dat blijft hetzelfde bedrag en sperma is bedrag is hoog. Sperma hoog of laag tarief? Is een discussie.

Tabellen: C zijn de overige producten. Paarden zijn in onderdeel A gehaald en

Slacht, fokkerij en landbouw. Fokkerij is voor de slacht gezien. Onderdeel D sperma is als gebruik voor de voedselproductie. Verkoop van een merrie denken ze dat sperma ook laag. Is niet het geval.

Ik ben van mening dat de levering van sperma gewoon onder het hoge tarief moet vallen. Belastingdienst wil eigenlijk ook sperma in hoog tarief. SRP heeft veel gediscussieerd met de Belastingdienst. Die zegt ook dat het van de Belastingdienst sperma nog steeds laag tarief is. Maar dit is officieel niet zo. Dus je moet je steeds afvragen wie je klant is. Voor een ondernemer laag tarief rekenen maakt het niet zoveel uit. Het geld blijft dan in de ondernemerskring. Wanneer je aan een ondernemer verkoopt dan kan je tegen een klein risico voor een laag tarief verkopen. Paardenfokkerij wordt als commercieel gezien en daar vallen alle ondernemers in. Voor een particulier moet je 21% btw rekenen.

Bij de verkoop van paarden moet je gewoon je kijken aan wie je het verkoopt. Nederland heeft zich in rare bochten gewrongen om eronderuit te komen dat het hoog tarief is voor ondernemers.

➤ **Wat voor een negatief effect had de afschaffing vd landbouwregeling op paardenfokkerij?**

Afschaffing van de landbouwregeling i.c.m. btw-verhoging. Heeft een prijsverhoging als gevolg. De paardenhouderij doet veel internationaal. Ze moeten zich goed verdiepen in wie de klant is en dan te kijken wat voor een belastingtarief hieraan vast zit. De ondernemer verkoopt het liefst in Nederland, dan kunnen ze gewoon 21% rekenen. Je moet goed zien aan wie je het verkoopt en je kunt vaak niet bewijzen aan wie je hem verkoopt. De sector is niet gewend in de handel om met btw-bedragen te werken. De prijsvorming wordt dus een probleem. Er werd nooit over de prijs inclusief btw gesproken en nu moeten ze gaan praten over bedragen incl. en excl. btw. Btw-verhoging en bewustheid moet bij de ondernemer gaan groeien.

➤ **Wat zal de afschaffing van de landbouwregeling voor een positieve invloed hebben op de paardenfokkerij?**

Nee, dat denk ik niet. Eerder had je de keuze. Als je gaat investeren ging je de ondernemersregeling, je kon de btw terugvorderen.

➤ **Wat zal de afschaffing van de landbouwregeling voor een negatieve invloed hebben op de paardenfokkerij?**

Het nut van de afschaffing ontgaat mij volledig. Je had namelijk zelf de keus en dat heb je nu niet meer. Het levert weinig voordelen op de sector. Het is eigenlijk alleen maar een nadeel. Afschaft → loonwerkzaamheden wordt ook btw op en daar zit ook weer in een financiering in. De tabelpost B13 hebben ze laten bestaan en daar staat opkweken van gewassen in. B16 hebben ze niet laten staan. Niet goed over na gedacht.

Het enige voordeel: er is nu uniformiteit is. Omdat het de enige sector is die een andere regeling mochten toepassen. Het was een prima regeling.

Ik denk niet dat de btw-verhoging geen invloed op het kopen van de sperma, dat denk ik niet. Het heeft geen invloed op de sector. Geen invloed op de concurrentie. De paarden worden voortgebracht

door de fokkerij worden gekocht door ondernemers. Zo niet, terecht geen ondernemer. De meeste van de paarden worden gekocht voor bedrijfsmatige doeleinden.

Je hebt heel veel mensen die het doen voor de hobby doen of bedrijfsmatige doen. Als je ze houdt of verkoopt, dus eigenlijk ben je dan gewoon fokken.

Doen ze met het oog op resultaat. Ze gaan niet een rietje van €1000,- kopen als een hobbyfokker en je bent dan duurzaam bezig en dan ben je dus vrij snel een ondernemer.

IB ben je geen ondernemer als je af en toe een veulen verkoop. Als je ieder jaar een veulen verkoopt bevind je je in economisch verkeer. Btw kijkt wat je doet. Je gebruikt rietjes van duurdere hengsten. Dus als jij ieder jaar 2 veulens verkoopt ben je duurzaam en regelmatig aan het handelen en dus een ondernemer.

Particulier met zonnepanelen is al een ondernemer. Paardenmensen die jaarlijkse kosten maken en geld investeren zou dan geen ondernemer zijn. Ze vragen vaak geen btw-regeling aan welke wel voordelig kan zijn. Aftrek voer etc. IB blijft buiten schot.

➤ **Is het bijhouden van de administratie werkelijk een probleem voor de hippische ondernemers?**

Nee, dat gaat geen probleem vormen. In de Hippisch sector moet de ondernemers sowieso als veel administratie moet gaan bijhouden. Boekhoudpakketten zijn tegenwoordig zo eenvoudig. Btw-aangifte doen moet geen probleem zijn, ook zijn er genoeg adviseurs. De NVWA die de keuringen goedkeurt, daar hebben ze veel meer last van voor de internationale ondernemers.

➤ **Hoeveel Hippische ondernemers vallen onder de ondernemersregeling in plaats van de landbouwregeling?**

Nee, de echte professionals zaten al voor in btw-regeling. Hadden namelijk hoge kosten en opbrengsten laag dus hadden allemaal Btw financieel voordeel. Hobbyfokkers zitten namelijk in een grijs gebied.

➤ **Wat voor een invloed heeft deze afvloeiing voor de sector?**

In Duitsland en België bestaat de landbouwregeling nog wel. Dus er is een kans dat ze gaan afvloeien. Vervalsing van de markt/concurrentie.

Insemineren niet doen dan kan ik begrijpen dat je het als dat voor laag tarief doet.

Inseminatiediensten blijft op hoog tarief. Je moet gaan kijken wie je afnemer is. Je gaat je druk maken om de afnemer die het vertikt om bij zich bij de belastingdienst aan te geven. Degene verstoort de markt. Hij is omzet verschuldigd. Iemand die hobbymatig een paard houdt, gaat niet fokken. Je moet het als ondernemer niet willen om die klanten die te faciliteren. Hobbyfokker gaat over het lijntje heen. Het is een probleem van de sector. Je moet je niet in de problemen laten brengen door de wens van de afnemer. Afnemer en leverancier mogen geen probleem ervaren door jouw problemen.

➤ **Wat voor een invloed heeft afvloeiing voor de ondernemers?**

In het begin zal men echt wel zoeken om de btw mis te lopen. Maar uiteindelijk zullen ze toch wel aan het vertrouwde Nederland terugkeren. Het zal van tijdelijke aard zijn.

➤ **Welke partijen zullen het meest gedupeerd zijn door de afschaffing van de landbouwregeling?**

De kleinere/hobby fokkers. Die worden nu blootgesteld aan hoge bt- tarieven. Paarden worden verkocht onder voor het lage-tarief. Je moet je afvragen of dat altijd wel laag-tarief is. Gefokt voor de

sport. Fokkerij laag-tarief en sport hoog-tarief. De ondernemers laten zien waarom je het anders zou moeten doen.

- Zijn de ondernemers?
- Welk tarief toegepast?
- Wie is je afnemer?

De gehele sector gaat wel problemen ondervinden.

- **Gaan grote hengstenhouderijen en merriehouders problemen ervaren na afschaffing van de landbouwregeling?**

Verbredende activiteiten:

Voornamelijk fokkerij. Paardenhouderij is ook heel arbeidsintensief. Agrarisch sector is veel minder arbeidsintensief. Marges zijn ook klein.

- **Wat voor een tips zou u de hippische ondernemers meegeven?**

Let heel goed op met wie je zaken doet.

Leer je leveranciers en afnemers kennen. Leer denken in prijzen excl. btw. Bij twijfel neem een goede adviseur in dienst. Bij twijfel gewoon btw rekenen, al voelt die niet fijn. Zorg dat je je btw-administratie goed op orde hebt

Als je aan particulieren verkoopt moe je wel heel zeker zijn dat je 6% mag rekenen.

Het is geen 1^e levensbehoefte.

Bijlage 11: Diepte-interview SRP

Diepte-interview Sectorraad Paarden

Naam: Jan-Paul van Duijndam (Secretaris)

➤ **Wat waren de grootste voordelen van de landbouwregeling voor de ondernemers?**

De grootste voordelen zitten vooral in de handel. Bij de landbouwregeling zat ook de veehandelsregeling. Dit waren legale regels. Ze haalden daar fiscaal veel voordeel uit. Aan de veehandelsregeling zaten een aantal tabelposten aan die verhoogd zijn van 6% naar 21%. Veel gevolgen voor de hobbyfokker. Een groot deel is particuliere gebruiker.

➤ **Wat zal de afschaffing van de landbouwregeling voor een positieve invloed hebben op de paardenfokkerij?**

Als er eenduidigheid (hetzelfde btw tarief) in Europa komt. Dan kan het concurrentievoordeel getackeld worden. Nu is dit niet zo en daarom zijn we hier niet blij mee. Zou positief kunnen worden. Alleen als er dezelfde regels komen in de EU.

➤ **Wat zal de afschaffing van de landbouwregeling voor een negatieve invloed hebben op de paardenfokkerij?**

De optie wat er zou kunnen ontstaan is dat het fokken duurder wordt voor de particuliere fokkers. Dit is afhankelijk van wat de hengstenhouders gaan doen. Als ze diensten opsplitsen en dan voor een deel nog in het lage tarief valt, valt het mee. Als degene de levering van sperma hoger tarief. Wordt het duurder. De landbouwregeling mag nog wel in omliggende landen. Het wordt aantrekkelijker die hengsten te gaan gebruiken.

➤ **Hoe belangrijk is de paardenfokkerij voor Nederland?**

Nederland is een van de meest exporterende landen. Op het moment dat de basis van de smalle fokkerij zal de export kleiner worden. Dit heeft veel gevolgen voor de Nederlandse handel. Hier begint het hele productie van export. De fokkerij dan voor de Paardenhouderij.

➤ **Is het bijhouden van de administratie werkelijk een probleem voor de hippische ondernemers?**

De btw-landbouwregeling is ooit ingevoerd om ondernemers de administratieve lasten te ontzorgen. Nu is het makkelijker. Maar dit brengt wel kosten en lasten met zich mee en lasten met zich mee. Is dat zo belastend voor de ondernemer voor de huidige ondernemers, dat denk ik niet

➤ **Hoeveel Hippische ondernemers vallen onder de ondernemersregeling in plaats van de landbouwregeling?**

Hier kan niemand een exact antwoord op geven. Dit aantal is namelijk nergens geregistreerd.

➤ **Wat voor een voordelen brengt de ondernemersregeling met zich mee?**

Ondernemers kunnen meer in de vooraftrek van btw inzetten. Maar dan zullen ze de boekhouding op orde moeten brengen.

➤ **Hebben veel hippische ondernemers verbredende activiteiten?**

Niemand weet precies hoeveel paarden er in Nederland zijn en waar ze gefokt worden. Volgens een inschatting van de Bond van Hengstenhouders wordt rond er 80% en 90% particulier gefokt. Bedrijfsmatige fokkers hebben naast de hengstenhouderijen ook vaak vermenging met andere bedrijfsactiviteiten.

➤ **Denkt u dat er kans is op de afvloeiing naar omliggende landen?**

De kans is reëel. Als er in andere landen een verlaagd tarief van sperma levering is dan kan dat zeker.

Het gaat een cumulatief stukje worden. Het paard wordt in de basis duurder. Het wordt lastig om dit soort kosten door te berekenen. Door de afschaffing van de Veehandelsregeling wordt het paard ook weer duurder. Durven ondernemers of particulieren dit door te berekenen? Dat is de vraag. Fokkerij is vaak al een hobbystuk en gaat het nog meer geld kosten, dan kan het niet meer uit. Het buitenland biedt dus fiscale voordelen t.o.v. Nederland.

Gaan ze daar ook registreren? Het is absoluut reëel. Door de nieuwe wet en regelgeving → paarden in NL ook in NL geregistreerd moeten worden. Deze is er echter nog niet. Op prijsniveau kan het dus wel.

Loyaliteit: Men is wel loyaal aan de NL hengsten. KWPN, KFPS mensen zijn daar best wel loyaal. Paarden als KWPN (zoals Hannover etc.) er is zo'n groot aanbod van hengsten. Dan is het dan ook makkelijk om andere hengsten uit buitenland te halen om hetzelfde te bereiken.

➤ **Waarom denkt u dat er wel of geen afvloeiing naar de omliggende landen is?**

Prijsvoordeel.

➤ **Wat voor een invloed heeft deze afvloeiing voor de sector?**

Op het moment dat de afvloeiing plaatsvindt naar andere stamboek. Gaan er inkomsten verloren naar het buitenland.

➤ **Wat voor een invloed heeft afvloeiing voor de ondernemers?**

De vraag is op welk niveau gaat gebeuren. Als het alleen om registreren in het buitenland gaat dan valt het mee. Als het om insemineren en dekkingen gaat zijn, wordt het een ander verhaal.

Omdat er geen gebruik meer gemaakt kan worden door de veehandelsregeling. Op het moment als een gebruiker voor hetzelfde paard minder kan betalen, zullen ze dit zeker doen. Maar he gaat vaak ook om de persoon die het paard verkoopt, het zal er dus om hangen.

➤ **Wat voor een invloed heeft afvloeiing voor de economie?**

Daar kunnen we niet echt iets van zeggen. We weten nog niet exact hoeveel mensen er zullen gaan afvloeien.

➤ **Welke partijen zullen het meest gedupeerd zijn door de afschaffing van de landbouwregeling?**

De ene kant de stamboek wat betreft de registraties in het buitenland.

Hengstenhouders : Naar mijn idee alle hengstenhouders want voor allemaal geldt dezelfde regeling. Friese paarden en tuigpaarden: Dan is de concurrentie uit andere landen kleiner. Alleen worden deze ook steeds vaker aangeboden uit buitenland. Friese paarden ook hengsten vanuit het buitenland. Het KWPN zal er iets meer last van hebben.

Particuliere fokkers: daar wordt de rekening bij gelegd. Zij kunnen de btw niet afdragen tenzij ze een bedrijf gaan opstarten.

➤ **Gaan grote hengstenhouderijen en merriehouders problemen ervaren na afschaffing van de landbouwregeling?**

Ja zij zullen ook concurrentie gaan voelen uit het buitenland.

➤ **Gaan de kleine hengstenhouderijen en merriehouders problemen ervaren na afschaffing van de landbouwregeling?**

Ja zij vooral omdat het grootste deel van de klanten hobbyfokkers zijn.

➤ **Hoe groot zal de impact van de btw-verhoging zijn?**

Daar kunnen we nog niks over zeggen.

➤ **Wat voor een tips zou u de hippische ondernemers meegeven?**

Uitgaan van hun eigen kracht!! Op prijsniveau concurreren is geen ding. Staan voor je product. Niet chromen om het geld door te belasten naar de afnemers.